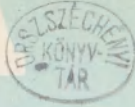

VAKOK VILÁGA

MHB 1699

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLIII. évfolyam
1982 * 7 szám

L. Braille

HENTSCHEL '82. 17. NO.

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk központi elnöksége 1982. május 20-án ülést tartott.

Jelen voltak: Csengeri József alelnök, dr. Bódi István főtitkár, Gerdelics Ferenc, dr. Jáksó László, Kiss Sándor, Kuminka Györgyné, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szél Lajos, Szemerédi István elnökségi tagok, Daru Geróné osztályvezető-helyettes és Barna Zoltán, lapunk szerkesztője.

Csengeri József alelnök ismertette a napirendet, emlékeztetett arra, hogy az áprilisi elnökségi ülésen dr. Bódi István, dr. Szél Lajos és Szemerédi István megbízást kapott arra, hogy készítse elő a választási irányelveket.

Dr. Bódi István főtitkár tájékoztatta az elnökséget a végzett munkáról. A központi elnökség elfogadta a főtitkár beszámolóját. (Az anyagot jelen számunkban adjuk közre.)

A második napirendi pont előadója Szemerédi István szakmai csoportvezető volt, aki előterjesztette a lakásügyi bizottság javaslatát az ez évben kiosztandó öt lakásra.

Az előterjesztést az elnökség alapos vita után egy módosítással elfogadta és megállapította, hogy a lakásügyi bizottság nagyon gondos, körültekintő munkát végzett. A bizottság figyelembe vette a szövetségnél végzett társadalmi munkát, a tagok szociális és lakáshelyzetét. Új otthonhoz jutott a Homérosz Kórus és a zenekar egy-egy tagja, továbbá a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalatnak, a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának, a szövetség Braille-nyomdájának egy-egy dolgozója. Természetesen ebben az évben sem tudunk kielégíteni minden igényt, ezért kérjük tagtársainkat, akik az idei elosztásból kimaradtak, hogy türelemmel várakozzanak.

A harmadik napirendi pontban egyebek között dr. Bódi István fő-

titkár tájékoztatta az elnökséget, hogy szövetségünk egy jelentősebb összegű örökséghez jutott, amelynek felhasználására a következőket javasolja:

400 000 Ft vakügyi segédeszközök (egyebek között lázmérő kikísérletezésére és megvásárlására).

150 000,— Ft a Braille-könyvtár fejlesztésére.

600 000,— Ft kazetták beszerzésére és másolására a stúdió és a hangoskönyvtár részére.

Pinviczki György bejelentette a következőket:

1982. végére elkészült 500 db, vakok számára is használható elektromos lázmérő.

A Budapesti Híradástechnikai Gyár fejlesztési csoportja ígéretet tett arra, hogy 1983 tavaszán a BNV-n bemutatja a QA típusú telefonalközpontokhoz vakok számára használható, a gyár által kifejlesztett, kiegészítő készüléket.

A testület a bejelentéseket tudomásul vette, majd Csengeri József alelnök zárszavával a tanácskozás véget ért.

Szemerédi István

Választási irányelvek és tájékoztató

Az 1981. évi küldöttközgyűlési határozat alapján, az alapszabályi rendelkezésekre is tekintettel, az 1982. évi választásokkal kapcsolatban a központi elnökség a következők közreadását tartja szükségesnek.

I. AJÁNLÁS

1. Tisztségviselőnek választható az a köztisztviselő, aki álló, vakügyekben járatos, a síkírást még látó, vagy a pontírást ismerő, politikai szempontból megbízható, lehetőleg közügyekben tapasztalt tagtársunk.

2. A jelölő bizottságok feladata, hogy az 1. pontban megfogalmazott követelmények megvalósuljanak.

A jelölő bizottságok a jelöltek névsorát úgy állítsák össze, hogy az figyelemmel legyen a tagság közügyekbe való bevonására és a VGYOSZ káderfejlesztésének követelményeire.

3. A szövetség hivatali apparátusából a jelöltek aránya 50%-nál ne legyen több. — Megjegyezzük, hogy ebből a szempontból a megyei szervezetek titkárai nem tekinthetők központi apparátusú dolgozónak, mert a megyei szervezetek önállóak, saját apparátusuk van, saját költségvetésükből gazdálkodnak. Éppen érdekeik érvényesítését zavarná, ha legaktívabb képviselőik, a titkár vagy elnök nem erősíthetné helyzetüket a központi irányításban. Egyébként is a központi elnökség a megyei szervezetek képviselője, tehát tagjai sorában ajánlott a megyék közvetlen részvétele.

4. A központi elnökség jelölő bizottsága legyen figyelemmel arra, hogy az elnökségi tagságra jelölt személyek között legyen egy, vagy több, aki a főtitkári és elnöki követelményeknek megfelel.

5. A megyei szervezetek jelölő bizottságainak szintén figyelniük kell arra, hogy jelöltjeik között legyen

több alkalmas személy a helyi titkári és elnöki feladatok ellátására. Ezen túlmenően az országos küldöttek jelölésénél fontos szempont, hogy a vakügyben helyi és országos áttekintéssel, illetve tájékozottsággal rendelkező tagtársakat jelöljenek. A fentiek vonatkoznak a körzeti csoportok jelölő bizottságaira is.

II.

A központi elnökség áttekintette az Alapszabálynak a választásokra vonatkozó rendelkezéseit. A demokracizmus kiszélesítése és az áttekinthetőség érdekében úgy látja, hogy célszerű e szabályok elkülönített, együttes közreadása.

*

ALAPSZABÁLYKIVONAT

8. § A küldöttközgyűlés

(1) A szövetség közgyűlése küldöttközgyűlés. A küldöttközgyűlés a tagok összességének képviselője és a szövetség legfőbb szerve.

(2) A szövetség küldöttközgyűlésén, a megyei szervezetek taggyűlésein 5 évi időtartamra megválasztott küldöttek vesznek részt szavazati joggal. A központi elnökség tagjai, továbbá a megyei szervezetek titkárai, amennyiben nem küldöttek, a küldöttközgyűlésen tanácskozási joggal részt vehetnek.

(3) A küldöttközgyűlést évenként kell összehívni. Ezenkívül a központi elnökség a küldöttközgyűlést szükség esetén bármikor összehívhatja, a küldöttek egyharmadának a cél megjelölésével benyújtott írásbeli kérelmére pedig köteles összehívni (rendkívüli küldöttközgyűlést). Az elnök a kérelem átvételétől számított 60 napon belül köteles a rendkívüli küldöttközgyűlést összehívni.

(4) A küldöttközgyűlést az elnök hívja össze. A küldöttközgyűlésre a tagokat írásban a kitűzött határidő

előtt legalább 15 nappal meg kell hívni. A meghívónak tartalmaznia kell a küldöttközgyűlés helyét, időpontját és tárgysorozatát. A küldöttközgyűlés időpontjáról — a tárgysorozat feltüntetésével — értesíteni kell a felügyeleti szervet.

(5) A küldöttközgyűlésen a központi elnökség elnöke akadályoztatása esetén valamelyik alelnöke, illetőleg a központi elnökség valamelyik tagja elnököl. A tárgyalat kérdésekhez a küldöttközgyűlés bármelyik résztvevője hozzászólhat.

(6) A küldöttközgyűlésen jelen levő küldött szavazati joggal rendelkezik.

(7) A szövetség küldöttközgyűlésén a tagokat, minden 150 tag után 1—1 küldött, ha a fennmaradó töredék a 75-öt meghaladja, további 1 küldött képviseli. Azok a megyei szervezetek, ahol a taglétszám a 300-at nem éri el, két küldöttet választanak.

(8) A központi elnökség — a taglétszám változtatására tekintettel — a (7) bek.-től eltérően is meghatározhatja a megválasztandó küldöttek számát, figyelemmel kell azonban lenni arra, hogy az arányos képviselőlet érvényesüljön.

(9) A küldöttközgyűlés csak abban az ügyben hozhat határozatot, amely tárgysorozatán szerepelt, vagy amelyre vonatkozólag a szövetség elnökéhez legalább 8 nappal a küldöttközgyűlés napja előtt írásban indítványt nyújtottak be.

(10) A küldöttközgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek tartalmaznia kell a résztvevő küldöttek nevét, a hozzászólások lényegét és a határozatokat. A jegyzőkönyvet az elnök, a jegyzőkönyvvezető és a küldöttközgyűlés által kijelölt két hitelesítő írja alá. A jegyzőkönyvet és a küldöttközgyűlési beszámoló másolatát a felügyeleti szervhez 30 napon belül fel kell terjeszteni. A jegyzőkönyv eredeti példányát a központi elnökség irattárában kell megőrizni.

10. § Küldöttközgyűlés hatásköre

(2) A küldöttközgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) —;

b) —;

c) a központi elnökség tagjainak és póttagjainak megválasztása.

11. § A központi elnökség

(1) A központi elnökség 13 tagból és 3 póttagból álló, a küldöttközgyűlés által 5 évi időtartamra a küldöttek közül titkosan választott testület.

(2) A központi elnökség tagjai sorából elnököt, két alelnököt, főtitkárt és jegyzőt választ.

(3) A főtitkárt a felügyeleti szervnek meg kell erősítenie.

12. § Tisztségviselők

A szövetség vezetői (elnök, alelnök, főtitkár) csak büntetlen előéletű és feddhetetlen magyar állampolgárok lehetnek.

18. § A szövetség területi szervei

(1) A szövetség területi szervei: a megyei szervezetek.

(2) Azok a megyei szervezetek, melyek taglétszáma az 500 főt meghaladja, a tagsággal való kapcsolatuk kialakítása érdekében területi (körzeti) csoportokat létesíthetnek. A területi (körzeti) csoport létszáma 50 főnél kevesebb nem lehet. A területi (körzeti) csoportok élén a tagság által választott 3 tagú vezetőség áll. A területi (körzeti) csoportok megalakulásához a központi elnökség jóváhagyása szükséges. A területi (körzeti) csoportok irányítása a megyei szervezet feladata. A területi (körzeti) csoportok működési szabályzatát a központi elnökség készíti el.

21. § A taggyűlés

(1) A taggyűlés a megyei szervezet tagjai összességének szerve, elnöke a megyei szervezet elnöke. Működésére és határozatképességére az alapszabálynak a küldöttközgyűlésre vonatkozó rendelkezései (8. és 9. §) értelemszerűen irányadók.

22. §

A megyei szervezet elnöksége

(1) Az elnökség tagjait a megyei szervezet taggyűlése választja 5 évi időtartamra. A megyei szervezetek — taglétszámtól függően — 5—9 tagú elnökséget választanak. Valamennyi megyei szervezet 2 elnökségi pótagot is választ.

23. §

(1) A megyei szervezet elnöksége tisztségviselőit első ülésén választja meg. Az ülést a taggyűlést követő 8 napon belül meg kell tartani.

24. § Vegyes rendelkezések

A szövetség választott tisztségviselői megbízatásukkal kapcsolatos tennivalóikat társadalmi munkában végzik.

27. §

A titkos szavazás lebonyolításával kapcsolatos részletes szabályokat a központi elnökség dolgozza ki és jóváhagyásra a küldöttközgyűlés elé terjeszti.

Megyei szervezeteink életéből

Több vidéki tudósítónk ez alkalommal hosszabb időszakról számol be, ezért összeállításunkban számos régebbi eseményről, rendezvényről is hírt adunk.

SZABOLCSI TUDÓSÍTÁS

Az ENSZ az 1982. évet az öregek évévé nyilvánította.

Szövetségünk Szabolcs-Szatmár megyei szervezetének helyiségeiben 1982. január 28-án megtartották az öregek napját. Megnyitót Jakab Mihály titkár mondott. Üdvözölte a megjelent, mintegy 60 tagot. Az ünnepségen közreműködött a helybeli tanárképző iskola tanulóinak amatőr színjátszó csoportja. A tagok is adtak szórakoztató műsort, amelynek keretében Bessenyei Ferenc verset mondott és Tóth László harmónikázott.

Január 29-én a sóstói szociális otthon látogatta meg a szervezet titkára, mert ott is van 10—15 tagunk. Szétosztotta azokat a szeretetsomagokat, amelyeket a Vöröskereszt városi bizottsága adományozott, ilyeneket a megjelentek az előző napi ünnepségen szintén kaptak.

A megyei szervezet február 25-én tartotta a Vesselényi Miklós nevét viselő sportkör évi rendes taggyűlését, melyet a sportkör elnöke, Klepács András nyitott meg. Beszámolt a múlt évi tevékenységről és ismertette az ez évi feladatokat. Napirendi pontként szerepelt a szakosztály évi költségvetése is, amelyet a tagság megvitatott és egyhangúlag elfogadott.

Február 27-én tartotta a szervezet hagyományos farsangi estjét, sajnos kevesebb jelenlevővel, mint a korábbi években. Ennek okát abban látjuk, hogy tagjaink életkora emelkedik. A megjelentek nagyon meleg hangulatú estét tölthettek együtt.

A legprogramdúsabb hónap a március volt.

AZ ORSZÁGOS KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS 1977. DECEMBER 3-I HATÁROZATA A TITKOS VÁLASZTÁSRÓL

1. §

Titkosan a központi elnökség rendes és pótagjait kell megválasztani.

2. §

(1) A jelölő bizottság külön-külön előterjeszti a rendes és pótagok névsorát.

(2) A bizottság jelöltjeinek ismeretése után a küldöttek közül bárki javaslatot tehet további rendes, vagy pótagokra. A küldöttek jelöltjeit egyenként meg kell ismertetni a küldöttközgyűléssel. A küldöttek legalább egyharmadának igenlő szavazata szükséges, hogy a jelölt a névjegyzékre kerüljön.

3. §

(1) A jelöltekről személyenként sík- és Braille-írásban minden vá-

lasztásra jogosult részére szavazókártya készül.

(2) A megválasztani kívánt személy kártyáját a választásra jogosult a szavazóborítékba helyezi. Külön borítékba kell elhelyezni a rendes és külön borítékba a pótagok szavazókártyáit.

(3) A szavazóboríték, mely rendes tagok esetén 13, pótagok esetén 3 szavazókártyánál többet tartalmaz, érvénytelen!

4. §

A Braille- vagy síkírást nem tudó választásra jogosultaknak a küldöttközgyűlés által erre feljogosított személyek segítséget nyújthatnak a szavazáshoz.

5. §

A szavazás alkalmával csak a választásra jogosultak és a küldöttközgyűlés által erre feljogosított személyek tartózkodhatnak a teremben.

Március 6-án a szervezet klubhelyiségében a helybeli zeneiskola tanárai a nemzetközi nőnap alkalmából nagyszerű hangversenyt adtak.

A koncerten egyebek között Chopin, Ambrozio, Mozart, Debussy, Dvorak, Händel művek hangzottak el.

A hangverseny után Jakab Mihály, a megyei szervezet titkára a nemzetközi nőnap jelentőségéről beszélt.

Március 18-án dr. Kokas Ferenc tudományos munkatárs a NATO és a varsói katonai tömb címmel tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást.

Március 27-én a szervezetet patronáló szocialista brigádok részére rendeztünk találkozózt az IKSZV KISZ-szervezetének Zrínyi Ilona utcai pinceklubjában. A színes kultúrműsort itt is a tanárképző főiskola amatőr színjátszó csoportja adta. Részt vett ezen a találkozón Bory Zsolt és Messter Attila költő is. Mindketten költeményeket szavaltak.

*Készült Bíró László
beszámolója alapján*

SZOLNOK MEGYEI HÍREK

Február 13-án izgatott várakozás előzte meg Szolnokon a Nemzeti Eterem belső termében du. 6 órakor megrendezett farsangi mulatságot. A sorstársakon kívül számos vendég is megjelent; a patronáló szocialista brigádok tagjai és a mozgássérültek szervezetének képviselői.

Elnöki megnyitót Fórizs László mondott. Az ezt követő műsorban nagy sikerrel szerepelt a Szajoli Pávakör, Ér Istvánné, Molnár Gabriella, Mizsei Margit, Ferenczi István és Kása József. Az ízletes vacsora után tánc és vidám szórakozás következett.

*

Újabb találkozás színhelye volt március 23-án a szolnoki Nemzeti Eterem különterme. Megyei szerveze-

tünk a hallássérültek helyi szervezete képviselőinek jelenlétében meglehangú ünnepség keretében emlékezett meg a nemzetközi nőnapról. A hangulatos műsor keretében többek között Fórizs László saját költeményével köszöntötte a sorstársnőket. A műsor után Kiss János, lapunk egészségügyi munkatársa az érrendszerrel tartott előadást, majd számos kérdésre válaszolt.

*

Március 26-án bensőséges ünnepet tartottak Karcagon. A Szajoli Pávakör tagjain kívül a megyei szervezet kultúr csoportja és a helyi iskola szereplői is részt vettek a programban. Papp Jánosné derűs hangulatú beszéddel és egy nőnapra verssel örvendeztette meg a vendégeket.

*Fórizs László
beszámolója alapján*

SOMOGYI HÍREK

GYÓGYÍTÁS KÖNYVVEL HANGOSKÖNYVTÁR- SZOLGÁLAT KAPOSVÁROTT

*(Megjelent a SOMOGYI NÉP-
LAP 1982. II. 24-i számában.)*

Keddi napokon, amikor zárva az olvasók előtt Kaposvárott a megyei könyvtár, az olvasószolgálat dolgozó „lényegülnek át” lázas keresővé a könyvespolcok között. Ezen a napon könyvhalommal felpakolva indulnak a mozgássérült, idős emberekhez, hogy ellássák őket olvasnivalóval, s elhozzák tőlük a már kiolvasott köteteket.

Tavaly indította el igen figyelemre méltó akcióját a megyei könyvtár olvasószolgálat. Levélben ajánlották fel félszáz rokkant embernek a könyvek rendszeres házhoz szállítását, cseréjét. A jelentkezők száma egyre növekszik, de a kezdeményezés nemcsak a művelődés szempontjából hasznos: a tapasztalatok szerint bensőséges, meghitt kapcsolat alakult ki

a könyvtárosok és az olvasóvá lett rokkant emberek között. A megbeszélte időpontban már az elolvasott, kikészített könyvekkel, az újabbak listájával várják a könyvtárosokat. Megbeszéljük az olvasottakat, de beszélgetnek filmről, tévéről, s persze saját életükről is. Ez a kölcsönzési akció valóságos gyógyító terápiává vált.

A két-három hetenkénti látogatók között egy-egy olvasó átlag nyolc könyvet olvas el, de akad olyan is, aki huszonötöt. Egy fiatal mozgássérült lány így írt levelében: „Félnék, gátlásos, önbizalom hiányában szenvedő és pszichikailag is sérült emberek vagyunk. A könyvtáros dolgozók vállalása ezért legszebb bizonyítéka annak az érzelmi kötődésnek, ami hivatásuk szeretetét és az emberek iránti megbecsülést tükrözi.”

De a könyvtárosok nem érték be ennyivel, s továbbléptek a szolgáltatással. Ez év elején értekezletre ültek össze a városi tanács egészségügyi osztályának vezetőivel és a körzeti ápolónőkkel. Névsort készítettek azokról az idős emberekről, akik ágyhoz kötött betegek, vagy messze laknak a könyvtártól, s rájuk is kiterjesztették az ellátást: őket is felkeresik a könyvtárosok, hozzák-viszik az olvasnivalót, s egy kicsit elidőznek náluk néhány baráti szóra. Kéréssel fordulnak majd a megyei kórházhoz is: szóljanak azoknak a haza kerülő betegeknek, akik nehezen tudnak otthonról kimozdulni, hogy létezik ilyen szolgáltatás, s ha igénybe kívánják venni, értesítsék a körzeti ápolónőket. Az akció sikerét segíti a városi könyvtár is, s különösen nagy szerep jut a mozgókönyvtárnak.

A látássérült, nehezen olvasó emberek részére bevezették — a megyei könyvtárak közül az országban elsőként — a hangoskönyvtárt. Öt magnetofont vásároltak erre a célra, s a vakok és gyengénlátók központi könyvtárában megtalálható magnószalagok anyagait folyamatosan játszókat át kazettákra. A hangoskönyvtár állományáról ajánló katalógust

készítenek, s eljuttatják az igénylők-höz. Az állományt fokozatosan bővítik. Azok a neves művészek, akiknek a hangját a szalagról hallják, a látássérültek körében nagyon népszerűek.

A könyvtárosok elmondták: amióta megkezdtek az akciókat, még erőteljesebben kapcsolódtak össze közösséggé. Talán azért, mert olyan területen is együtt dolgoznak, amely sokkal több, mint pusztán a szakma.

A. A.

NŐNAPI ÜNNEPSÉGEK SOMOGYBAN

A megyei szervezet Kaposvári Városi Körzeti Csoportja klubdélutánt rendezett 1982. március 6-án Kaposvárott az ÁFÉSZ Irányi Dániel u. 17. szám alatti klubhelyiségében. Az összejövetelen a sorstársakon kívül számos társadalmi szerv képviselője is részt vett. Az elnöki megnyitó után a szervezet kultúracsoportja rövid műsorral kedveskedett a jelenlevőknek.

Ezután a szervezet elnöke, Csík Lajos nőnapra köszöntőt mondott. Méltatta a nőmozgalom történetét. A köszöntő után virággal és ajándékcsomagokkal üdvöztették meg a jelenlevő nőket.

*

A siófoki ünnepséget 1982. március 8-án az Öregek Napközi Otthonában tartották meg, a vakok Vöröskereszt alapszervezetének segítségével; a főnyódit pedig 1982. március 9-én szintén a helyi Öregek Napközi Otthonában rendezték meg.

Mindkét helyen a siófoki körzeti csoport elnöke, Horváth Béla köszöntötte a sorstársnőket, akik édességcsomagot kaptak. Mindenki örült és jókedvű volt.

Levél Debrecenből

Bodor Tibor színművész részére
Budapest

Kedves Művész Úr!

Kérem, engedje meg, hogy a Debreceni Vakok Szociális Otthona azon lakóinak nevében, akik rendszeres hallgatói a hangoskönyvtárnak, őszinte köszönetet mondjak Önnek azért a sok-sok kellemes óráért, melyet nekünk felolvasásával szerez!

Intézetünkben elég szép számmal hallgatjuk a hangoskönyvtár könyveit, és bátran mondhatom, valamennyien az Ön által felolvasott könyveket ugyanolyan átéléssel hallgatjuk, mint amilyenél Ön azokat felolvassa.

„Felolvasás?” Nem! Ez Önnel kapcsolatban nem is helyes kifejezés, mert Ön nem „felolvassa”, hanem előadja az egyes műveket, olyan bensőséges átéléssel, hogy a hallgató plasztikusan látja maga előtt a leírt tájat, együtt csatangol az íróval Brazília őserdeiben épp úgy, mint akár csak egy alföldi, poros kisvárosban is!

Ugyanez áll a könyvekben szereplő hősökre is, akik az Ön interpretálása nyomán mind-mind eleven hűvér emberekké válnak, akiket szeretni, vagy gyűlölni kell, csak éppen közömbös nem maradhat irántuk a hallgató.

Önnek megvan az a nagy adottsága, hogy „láttatni” tud, szívből, tisztán, természetesen és ez a tehetség nem sokaknak adatott meg! Ezért van aztán az, hogy az Ön előadása mindig igaz örömet ad hallgatóinak.

Kedves Művész Úr! Befejezésül olvasó (ha úgy tetszik hallgató) társaimmal együtt, szívből kívánunk Önnek nagyon-nagyon sok sikert művészi pályáján ezután is, és friss, jó egészséget, hogy soká-soká lehessen

részünk az Ön által felolvasott művek élvezetében, melyet ismételtén hálással köszönünk!

Debrecen, 1982. május 25.

Őszinte tisztelettel:
Szonda Klára

FALUGYÜLÉS IGALBAN

A kaposvári járási körzeti csoport 1982. április 24-én falugyűlést tartott Igalban, a pártklub helyiségében. A falugyűlést a megyei szervezet elnöke nyitotta meg és üdvözölte a megjelenteket.

Jelen voltak a párt, a tanács és a társadalmi szervek, valamint a megyei szervezet képviselői.

Gubányi Imre, az igali erdőszet vezetőjének politikai tájékoztatója után Juhász Imre körzeti elnök a szervezet tevékenységét ismertette. Számos hozzászólás után a megyei szervezet elnöke zárta be a falugyűlést.

ANYÁKNAPI KLUBDÉLUTÁN KAPOSVÁROTT

Megegyi szervezetünk kaposvári városi körzeti csoportja 1982. május 8-án anyáknapi klubdélutánt tartott Kaposvárott az ÁFÉSZ klubhelyiségében.

Először Juhász Imre megbízott városi körzeti elnök köszöntötte az édesanyákat, majd a zenekar következett. Utána átadták az édesanyáknak a megyei szervezet ajándékát, minden anyának egy szál szegfűt, melyet a kaposvári Latinka Sándor Tsz Zrínyi Ilona szocialista brigádja ajándékozott a résztvevőknek. Ezután a szervezet elnöke megköszönte a társadalmi szervek segítségét. A vidám jókedvű szórakozás az esti órákban ért véget.

Csik Lajos
tudósítása nyomán

LEVÉL
A KOSSUTH LAJOS
TUDOMÁNYEGYETEM
GYAKORLÓ GIMNÁZIUMA
IV/D OSZTÁLYÁNAK

DEBRECEN

Kedves IV/D Osztály!

Elkövetkezett az a nap, melyen búcsút veszünk egymástól, mert a ti számotokra az érettségivel lezáródik életeteknek egy nagyon szép szakasza: a gondtalan fiatalság korszaka.

Gondtalan fiatalság? Nos, ha egészen őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy bizony ennek az időszaknak is megvannak a maga gondjai: a tanulás, a vizsgák izgalmai stb.

Épp ezért sokszorosan értékes és kedves nekünk az az idő, melyet diákéveitek alatt velünk töltöttetek! Sűrűn bejöttetek hozzánk, hogy izlésszesen, színvonalasan összeválogatott műsoraitokkal elszórakoztassatok bennünket! Űde fiatalságotokkal mindig örömet szereztek nekünk, és ezért most nehéz a búcsú töletek!

Az élet rendje azonban az, hogy a fiatalok tovább haladnak a maguk útján, az öregek pedig féltő szeretettel búcsút intenek utánuk.

Kedves IV/d! Amikor mi búcsúüdvözlésként megköszönjük a sok együtt töltött kedves órát, kívánunk nektek a sikeres érettségi után további jó tanulást, majd sikerekben gazdag, boldog életet!

Kérünk, tartsatok meg bennünket jó emlékezetetekben, mint ahogy mi is mindig szeretettel gondolunk rátok!

Debrecen, 1982. április 27.

A Vakok Intézete lakóinak nevében:
Szonda Klára

A B L A K

Egy szép szakma minden lehetősége

Kitágítja szűk életterük kereteit . . .

Hogy kitől kaptam meg nevét, címét, őszintén megmondva, ma már nem tudom. De ennek azt hiszem nincs jelentősége. Tény, hogy a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat igazgatója megerősítette a számomra teljesen valószínűtlen hírt, miszerint van egy nem látó dolgozójuk, aki esztergál . . .

Amikor megérkezett Szőlősi Lajos az ő külön kis műhelyébe, szerényen „bemutatta” esztergapadját, majd letelepedtünk két kis székre, s mesélt . . .

— Harminckilenc éves vagyok, Szegeden születtem, de családom inkább Orosházán élt. Édesapám 1952-ig géplakatos kisiparos volt, majd a vasiparban, egy kátéeszben dolgozott, onnan ment nyugdíjba . . . Látásom nagy részét 1953—54 telén spanyol influenza miatt vesztettem el, akkor 11 éves voltam.

— A nyolc általánost Orosházán, hallás útján, normál iskolában végeztem el, utána három évet közműves mellett dolgoztam, mint segédmunkás . . . 1960 őszén, az akkor még Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetsége tagja lettem, s mindjárt elvégeztem a kefe-, seprűipari iskolát. A Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalathoz 1962 augusztusában kerültem, mint seprűkötő, de másodállásban szakoktatói munkát is végeztem hat esztendőn át, a szakmában. Közben 1965-től a seprűműhely művezetője lettem, s jártam a sikeresen el is végzett 2 éves művezetői iskolára. Ez is látó iskola volt, ahol csak az én szemmemmel volt baj . . .

1968 nyarán nősültem, két gyermekünk van: a 12 éves Zsolt és a 11 éves Gábor. Vecsésen, központi-fűtéses, összkomfortos családi házunk van. Szeretek kertészkedni. Egy szóval, boldogan élünk . . .

— Mozgalmi munkám — kérdez vissza Szőlősi Lajos, és folytatja az önéletrajzot: — A KISZ-nek és a szakszervezetnek 1962-től, a párt-szervezetnek 1974-től vagyok a tagja. Elvégeztem a marxista—leninista egyetem 3 éves, általános tagozatát. A KISZ-ben agitprop bizottsági munkám volt, s szemináriumokat is vezettem. A hatvanas évek végén lettem a vállalat kiváló dolgozója és 1976-ban megkaptam a KISZ KB aranykoszorús jelvényét.

— Megmaradt látásom gyengülni kezdett és így orvosi javaslatra, 1979-ben kértem leszálalékolásomat. Jó féléves pihenés után visszajöttem a vállalathoz, mint betanított szövő. Időközben, hogy gyermekkori vágyamat megközelíthessem, egy régi típusú esztergapadot vettem a feleségemmel. Azt saját elképzelésem szerint módosítottam egy egyszerű segédeszköz-rendszerrel, amely illesztési pontosságú (két századon belüli) fémesztergálást tett lehetővé, nagy biztonsággal, tehát balesetmentesen. A szakma alapjait édesapámtól lestem, tanultam el . . . A segédeszköz rajzát a vállalat újítási felelősének adtam át. Elfogadták, s így 1980. július 1-től betanított esztergályosként dolgozom.

— Hogyan lehetséges ez? — vetődik fel önkéntelenül a kérdés. — A segédeszköz lehetővé teszi az egyedi

darabok gyártását. Tudok esztergálni távtartó gyűrűt, perselyeket, több lépcsős tengelyeket, forgácsolok, fúrók, metszővel menetet vágok. Jelenleg tanulom a késsel való menetvágást — mondja Szőlősi Lajos és bizonyít is a már kész munkadarabokkal, majd elmagyarázza a segédeszköz működési elvét. És megmutatja nehezen beszerezhető (import) Braille-írástóló mérőjét és mikrométerét, s az esztergán a Braille-nóniuszjelzéseket.

— Innen hogyan tovább?

— Az év elején beadtam az Iparügyi Minisztériumnak egy kérvényt, hogy fémforgácsolói szakmunkásvizsga letételére kaphassak lehetőséget... Ha sikerül a számításom, nemcsak számomra lesz óriási sikerélmény, hanem gyengén, vagy egyáltalán nem látó sorstársaim előtt is új lehetőség nyílik meg, mint hivatás és kenyérkereseti forrás. Ugyanis a negyvenes években még dolgoztak vakok revolveresztergán, de ők igényelték a beállítólakatosok közreműködését. Az én segédeszközöm teljesen önálló és balesetmentes munkát tesz lehetővé....

Úgy hisszük, e szenvedélytől, munkaszeretettől átfűtött szavakhoz nem is szükséges kommentárt fűzni. Sok sikert kívánunk Szőlősi Lajosnak!

Aszódi László Antal

ső harmadot, hiszen az írás jelentősége, színes megjelenítő ereje mindenképpen indokoltá teszi, hogy olvasóink is megismerkedjenek vele. Mi talán ilyen alcímet adhatnánk még neki: A sorstársak és a közvélemény.

*

Az utat ismerem, naponta járom. Behunyt szemmel mégis elbizonytalanodom; ilyenkor résnyre nyitom a szemem, aztán újra hunyom. Kezem érintem falhoz: segítsen. Kapuhoz érve kulcsomat keresem, megvan! Öt perc is eltelik, mire enged a zár. Lépcsőfokok. Sohasem számoltam őket. Valami utamat állja, megzörren: egy vödör. A szobában székre ülök, hamutartóért matatok. Számban cigaretta, gyufalánghoz érintem a végét. Mélyeket slukkolok, s rájuk gondolok.

A madár sárga meg kék

A vakságnak fokozatai vannak, a vakságot százalékban mérik.

N. végigment a megvakulás érzésének lelki és fizikai fokozatain.

— Először zsebben hordtam az öszszecsukható fehér botot, de négy éve véglegesen elő kellett vennem. Nem volt könnyű rászánnom magam, mert ez azt jelentette, hogy bevallom magamnak, és tudatom a világgal: vak vagyok.

*

Z. középkorú, az iskola aulájában magyaráz két diáknak.

— Keresek egy pedagógust — mondom neki, miután a két diák eloldalított.

— Ha egyet keres, talán én is jó leszek — mondja.

— Nem valószínű. Akit én keresek, az vak és itt tanít.

A férfi félrehív, sűgja, hogy ő az. — Kilencvenhat százalékos vagyok, tehát látok még valamennyit. A szemorvosnál felűlről a harmadik számot. De ha előre nézek, és tőlem húsz centire oldalirányban mutatnak valamit, azt már nem látom.

— Fogyatékoságát nem használják ki a diákok?

— Szembetegségem mértékéről még a kollegák se tudnak. Ha ki tudódna...? Rossz belegondolni. Mihez kezdenék ilyen idős fejjel?

*

I. fiatal lány, gyógymasszőr. Hároméves koráig fokozatosan romlott a szeme, azóta semmit nem lát. Leri róla, hogy vak. Nemrég vásárolt másfél kiló csirkemellet, otthon derült ki, hogy csak kilencven dekát kapott. Aznap vett két pár zoknit, kifizette, de csak egy pár került a zacskóba. Megfogadta, hogy azokon a helyeken, ahol már becsapták nem vásárol többé. A tehetetlenség parányi bosszúja.

— Milyennek képzel el egy almát vagy egy szál zsegfűt?

— Amiről tudom, hogy milyen színe van, azt el tudom képzelni. Tudom például, hogy ez a függöny sárga, mert mondták.

— Nemrég említette valakinek az utcán, hogy a járda mellett autó áll. Honnan tudta?

— Az arcbőröm úgy kifinomult, hogy megérezem, ha autó vagy valami más tárgy mellett elmegyek.

— Ha csoda folytán láthatna valamit, mondjuk egy percig: mire lenne kíváncsi?

— Nem tudom. Még sohasem gondoltam ilyenre.

— Álmodni szokott?

— Szektam, elvéve. A kiskorom jön elő, meg néhány régi játszótársam arca.

— Clyat, hogy lát?

— Clyat nem álmodtam.

— Sírni szokott-e?

— Mindenkiel előfordul.

— Sokan úgy hiszik, hogy a vakok nem könnyeznek.

— Dehogynem! Csak az nem könnyezik, aki hisztizik.

— A gyűrűjéből következtetek: menyasszony. A vőlegénye látó ember?

— Nem.

— Akarnak-e majd kisbabát?

— Hát persze.

— Érdeklődött már valahol, hogy örökölhető-e a szembetegség?

— Nem. De utánajárok...

Sajtószemle

Volt egyszer egy év

(Hámori Vilmos riportja)

Ezzel a címmel az Élet és Irodalom 1982. április 3-i számában háromrészes írás látott napvilágot, amely a látás-, hallás- és mozgássérültek életének néhány problémáját villantja fel. Annak ellenére, hogy a cikket néhány helyen — úgy véljük kritikai szemmel kell olvasni, mégis közzéadjuk a sorstársainkról szóló el-

B.-né telefonközpontos.

— 1947 óta nem látok. Az ikertestvérem halva született, én meg fertőzést kaptam tőle. Azt mondták, a bábaasszony hanyagsága miatt. Olvasni nem tudok, a tizenhárom éves fiamat két lépésről még felismerem, távolabbról nem. Ő lát engem, hát persze...

*

Csöngetnek otthonom ajtaján. Ajtóhoz botorkálok, beengedem az érkezőt, hangjáról felismerem: a feleségem.

- Vettem almát — mondja.
- Milyen almát?
- Hát pirostat!

- Milyen az a piros?
- Ugyan, ne hülyéskedj!
- Mondd, meg légy szíves, milyen az a piros!
- Mint a nyugvó nap.
- A kelő nap más?
- Persze, hogy más. Az aranyszínű, a nyugvó meg...
- Milyen az aranyszín?
- Ne bohóckodj már, nyisd ki a szemed!

Kinyitom, mert megtehetem. Látom az almát, látom a temérdek csikket a hamutartóban, látom az ablakot: kint alig van levél a fán, a kerítésre madár száll; csőre fekete, harsa sárga meg kék.

Emellett egész sor más ismertetőjegy azonos IV. Károlynál és Vak Jánosnál. Megegyezik a két uralkodó koponyaalakja, az orruk környéke, és több más részlet is. A Crécy-i csatában halálos csapást okozó háborús sebesülés is felfedezhető Vak János testén.

A beható vizsgálatok után az antropológus csoport minden kétséget kizáróan elmondhatta, hogy a luxemburgi székesegyházban őrzött csontmaradványok a tizedik cseh király, Luxemburgi János maradványai.

A további szérum, szövet és koponyatani, valamint speciális röntgenvizsgálatok újabb értékes adalékokkal szolgáltak. Ezek szerint Vak János valószínűleg 170 centiméter magas, karcsú, izmos alkatú férfi volt. A csontvázon tapasztalt elváltozásokból arra következtettek, hogy a király szenvedélyes és jó lovas volt. Ez megerősíti a szájhagyományt, miszerint János nemegyszer 12—14 nap alatt tette meg az utat lóháton Prágából Párizsba.

„Kár — mondotta Vlcek professzor —, hogy a koponya arcrészének csak kisebbik fele maradt épen, ezért nem tudtuk az arcot Geraszimov professzor híres módszerével rekonstruálni. Azt viszont megállapíthattuk, hogy János egészségi állapota — leszámítva vakságát — rendkívül jó lehetett. Valószínűleg örökletes szem-baja volt, amely élete utolsó éveiben vezetett a teljes vaksághoz. Ugyanakkor koponyáján több tompa tárgytól eredő, begyógyult seb hely észlelhető, amelyet harcokban, lovagi tornákon szerezhetett.”

A vizsgálatokból fény derült arra is, hogyan halt meg János király. A leletek szerint nyíl vagy tör fúródott a szemgödörén keresztül a koponya belsejébe. Ezenkívül bal lapockacsontján kör alakú nyílást találtak, ami hegyes eszköz behatolásáról árulkodik. Ezek a sérülések nyilván utolsó csatájában érték. A jobb csuklóján tapasztalható sebek viszont azt jelzik, hogy halála után már merev kezéből ki akarták húzni értékes fegyverét, esetleg ujjairól akarták le tépni sokat érő gyűrűit.

Külföldi írás nyomán

EGY KIRÁLYI SÍR TITKA

Ki volt Vak János?

(Megjelent a **MAGYARORSZÁG** című lap 1982. évi 15. számában.)

Vak János (Jean l'Aveugle, 1296—1346) cseh király és luxemburgi herceg, VII. Henrik fia történelmi adatok szerint az első volt, aki ezt a közös uralkodói címet viselte. A cseh koronát 1310-ben házasság révén nyerte el. Vak Jánost a cseh történelem a nevezetes cseh király és német-római császár, IV. Károly atyjaként tartja számon. A százéves háború egyik véres csatájában, Crécy mellett halt meg. Hősiességét az utókor igen nagyra becsülte, hiszen vak léteire vállalkozott a számára teljesen kilátástalan harcra: csatába vezette a cseh főurakat és katonáikat. E harc közben vesztette életét. Az utókor főként a vitézséget hangsúlyozta, de megfeledkezett a vak király hibáiról, hiúságáról, nagymértékű költségeséről.

Az uralkodót halála után bebalzsamozták és Luxemburgban temették el. Nyugvóhelyét azonban biztonsági okokból többször is áthelyezték. Legutoljára 1980 nyarán szállították el földi maradványait a luxemburgi Mária székesegyházba. Erre már nem biztonsági okokból került sor.

A luxemburgi kulturális minisztérium felkérte az eddigi munkásságukról nagy hírnévre szert tett cseh antropológusokat, hogy a prágai Nemzeti Múzeum antropológiai részlegében derítsenek fényt arra: valóban Vak János földi maradványait őrzik-e a luxemburgi székesegyházban?

A sírkő és a szarkofág — a kőkoporsó — feliratát hitelesnek találták, de ez nem oszlatta el a kételyeket, hogy valóban János király földi maradványai találhatók a sírban. A hitelesség megállapításánál sokat segített a tudósoknak az a tapasztalat, amit IV. Károly és az uralkodó család más tagjai maradványainak azonosítása során szereztek.

Emanuel Vlceknek, az antropológiai kutatócsoport vezetőjének irányításával a prágai Nemzeti Múzeum kutatói a gerincoszlop röntgenvizsgálata alapján IV. Károly gerincén a hatodik csigolyánál ugyanolyan rendellenességet fedeztek fel, mint Vak Jánosnak és lányának csontvázán is, akit Prága környékén temettek el. Mivel az apa, a fia és a lánya kétségtelenül hasonló bajban szenvedett, valószínűleg örökletes családi rendellenességről van szó.

Március 15. – negyven évvel ezelőtt az antifasiszta, háborúellenes tömegtüntetésről

(Megjelent a TÁRSADALMI SZEMLE XXXVII. évfolyamában)

DR. VIDA FERENC:

Az 1942. március 15-i antifasiszta, háborúellenes tömegtüntetés akkori kommunista tevékenységünk csúcspontja, betetőzése volt.

Rózsa Ferenc elvtárs — egyike azoknak, akik a KMP Prágában működő vezető testületének megbízásából már 1939-ben hozzáfogtak egy hazai pártközpont lérehozásához — Goldmann Györgyöt, Orosz Dezsőt és engem bízott meg, hogy kapcsolódjunk be a mozgalom újjászervezésébe: kutassuk fel a Szociáldemokrata Párt kerületi szervezeteiben azokat az elvtársakat, akik egyetértenek a kommunista párt irányvonalával, s akik hajlandók ezért cselekedni; hangozzuk össze tevékenységünket, tegyük egyértelművé és a politikai megnyilvánulások gerincévé a népfrontpolitikát, informáljuk egymást s a felső kapcsolatunkat mindarról, ami ezen a területen történik.

Munkánk nem volt zökkenőmentes. Mégis hamarosan szinte valamennyi kerületi pártszervezetnél sikerült felvenni a kapcsolatot egy-egy elvtárral, sőt létrehozni a kommunista sejteket és a sejtek köré a szimpatizánsok széles gyűrűjét. Később az utóbbiak közül válogattuk ki az „R”- (rajzoló) gárda tagjait, akik politikai jelszavainkat a falakra, kerítésekre mázolták. Ők adták a kommunista sejt utánpótlását is.

A második világháború kitörése előtt már működött a párt hazai irányító szerve, amely kapcsolatot tartott fenn a Szociáldemokrata Pártban, az OIB-ban, a szakszervezetekben, egyes vidéki szervezetekben dolgozó kommunistákkal és más, nem kommunista, de antifasiszta irányzatokkal, csoportokkal is a háború, a fasizmus elleni küzdelemben. 1940 végén létrejött a párt központi bizottsága — Budapesten — és háromtagú titkársága, majd 1941 tavaszán megalakultak területi szervei is. Magyarország háborúba lépése után a párt politikájának középpontjába a demokratikus erők összefogása és a háborúból

való kilépés, a demokratikus Magyarország megteremtése került.

1942 tavaszán, a március 15-i tüntetés előtti napokban az utcákon, a tereken egyre gyakrabban találkoztunk jelszavainkkal, és néhány nappal 1942. március 15-e előtt egyre több járókelő viselte kabátja hajtókáján a Történelmi Emlékbizottság által kibocsátott Petőfi-jelvényt. Úgy érezhettük: nem vagyunk elszigetelve a tömegektől.

A Szovjetunió elleni hitlerista orvtámadás óta a pártszervezés új, aktív szakasza kezdődött, egyre több meggyőző jele volt annak, hogy illegális párttevékenységünk egy kibontakozó tömegmozgalom fontos láncszeme. Az irodalmi matiné, a tüntetések, a Történelmi Emlékbizottság megalakulása és más jelenségek azt bizonyították, hogy, mint azt Darvas József 1972-ben megfogalmazta — „Ha a háború éveiben az illegalitásban küzdő és harcoló kommunista párt volt az, amelyik legtisztábban és legvilágosabban meg tudta fogalmazni a nemzet igazi sorskérdéseit, ezt csak azért tudta megtenni, mert nem zárkozott be, mert nem szektás, hanem népfrontpolitikát folytatott.”

Vizsont ekkor már tudtunk arról is, hogy a párt erdélyi részlegét szétzúzta a csendőrnnyomozókkal és a rendőrség politikai osztályának detektívjeivel megerősített katonai nyomozó alakulat, a „def” (deffenzív osztály); több, mint ezer elvtársat — párttagot és szimpatizánst — elfogtak, kegyetlenül megkínóztak. Ez már előrevetette árnyékát annak, hogy a hitleristák gátálatlan kiszolgálói a legbrutálisabban fognak leszámolni mindazokkal, akik keresztezik hazáruzó politikájukat, akik meg akarják akadályozni, hogy hazánk német gyarmat legyen, akik független, szabad, demokratikus Magyarorszáért harcolnak.

A Kállay-kormány megalakulása után a hatalom birtokosai azzal is akadályozták az antifasiszta, háborúellenes politika érvényesülését, hogy a németek kiszolgáltatását „öncélú” magyar politikának, Magyarország függetlensége megvédésének próbálták álcázni.

*

A Szociáldemokrata Párt budapesti kerületi pártszervezeteiben működő kommunista sejtek az 1942. március 15-i tüntetés szervezésénél a legális pártszervezetek kereteire támaszkodva: a kommunisták és a velük szimpatizáló szociáldemokraták együtt agitálták, hogy a kerületből minél többen vegyenek részt a tüntetésen, nyilvánítsák ki békeakarataikat, ítélik el Magyarországnak a háborúban való részvételét. Volt olyan kerületi szociáldemokrata pártvezetőség, mely elől — ismerve antikommunista, jobboldali beállítottságát — ezt eltitkoltuk. Volt olyan is, amelyet éppen az hozott közelebb politikánkhoz, hogy tárgyaljunk és megegyeztünk velük; és végül volt nem egy olyan kerületi párttitkár (mint például Simonyi Ákos elvtárs, az akkori ún. „külső ötödik kerület”, a mai XIII. kerület belső része pártszervezetének titkára), akivel már évek óta zavartalan volt a kommunisták együttműködése a fasiszmus és a háború elleni harcban. Úgy láttuk, hogy agitációnk szépen terjedélyesedik, hogy eredményesen készülünk az erőpróbára.

Ilyen előzmények után villámcsapásként hatott a Népszava 1942. március 14-i és 15-i számában megjelent közlemény: „Felmerült korábban az a terv, hogy március 15-én zárandokoljon a munkásság Petőfi szobrához. Több oldalról kapott értesülések szerint azonban a szélsőjobboldali elemek arra készülnek, hogy ezt a szép és kegyeletes ünnepséget megzavarják... A pártvezetőség ezért nyomatékosan felszólítja a szervezet munkásságot, hogy az egyébként igen nemes gondolatot kifejező korábban tervezett zárandoklástól tartsa távol magát.”

Nehéz helyzetbe kerültek a velünk együttműködő szociáldemokrata funkcionáriusok, így Simonyi Ákos elvtárs is, aki nemcsak kerületi titkár volt, hanem a Fővárosi Végrehajtó Bizott-

ság tagja is. Vagy szembekerül a pártválasztmány döntésével, vagy meg kell hátrálnia, addigi politikai vonalvezetését kell megmásítania. Leültünk négyszemközt beszélgetni a teendőkről. Simonyi egyébként is zárkózott, érzelmeit rejtő arca ezúttal még szfinxszerűbb volt. Nehezen lehetett szóra bírni, inkább félszavakból, az arcán átsuhanó egyetértő mosolyból vettem tudomásul véleményét: ha valóban fennállna a jobboldali provokáció veszélye, annál inkább kötelességünk lenne az általunk utcára vitt tömegek fegyelmének megóvása, a tüntetők összetartása és vezetése. Végül is egyetértésre jutottunk abban, hogy ő nem akadályozza meg a pártválasztmány döntésének figyelmen kívül hagyását, sőt az sem, hogy megértessük társainkkal: a tiltó határozat ellenére részt veszünk a tüntetésen.

Így történt, hogy nemcsak az „ötös ifik” — ez akkor fogalom volt a munkásmozgalomban — hanem a Gyapjúmosó dolgozói, kommunisták és a kommunista irányvonallal szimpatizáló szociáldemokraták, sőt a mi befolyásunk alatt álló párton kívüli haladó gondolkodású személyek is, külső ötödik kerületiek, együtt, közösen vettünk részt a Petőfi szobornál az 1942. március 15-i antifasiszta, háborúellenes tüntetésen.

(Folytatjuk)

VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI

NAGY ISTVÁNNÉ

A lányom érzelmei

(Az 1978. évi Irodalmi Pályázaton megosztott második díjjal kitüntetett pályamű)

I.

Az albérlőnkkel sok problémánk van az utóbbi időben. Ugyanis szeretnénk tőle megszabadulni. Egymás után ajánlottuk fel neki a lakásokat, de

az egyik túl kicsi volt, a másik túl nagy, a harmadik túl sötét... Egyelőre itt tartunk. Tegnap este is elvitte a férjem valahova, de az meg a munkahelyétől volt messze. Már arra gyanakszom, hogy csak ahhoz ragaszkodik ilyen elszántan, hogy minket bosszantson.

Nagyot csaptam a hússzeletre, hogy a mérgeket egy kicsit csillapítsam. Hirtelen kivágódott a gyerekszoba ajtaja és kiharzott belőle két apró kislány.

— Menj is el! — kiáltotta a lányom harciasan.

— Megyek is — felelte Zsófia sértődötten.

— Többet nem vagyunk barátok — emelte meg a hangját a lányom.

— Nem is! — sziszegte a másik válaszul, majd hozzám fordult.

— Marcsi néni, nyisd ki az ajtót. Elmegyek!

— Nyisd ki neki! — követelte a lányom.

— Mi történt kislányok?

— Semmi — vont vállat Eszterke.

— Semmi! — dobantott Zsófia.

Kinyitottam az előszobaajtót és kiengedtem a kislányt.

— Többet ne gyere fel! — toporzékolt a lányom a lépcső tetején.

— Nem is! — visított Zsófia és láttam, amint belökte szobájuk ajtaját, majd betette maga után.

Eszterre néztem, de bújt előlem, nem faggattam. Csak ténfergett a játékok között és odébb-odébb lökte őket a lábával. Amikor tálalni kezdtem az ebédet, már nyugodtabb volt.

— Azt mondta, irigy vagyok — nézett rám.

— És nem így van?

— Nem! Mindennel ő akart játszani és én...

— Holnap kibékültök.

— Soha!

— Barátok vagytok, nem?

— Nem — mondta a lányom határozottan és kanalazni kezdte a levest.

II.

Amikor a csengetésre ajtót nyitottam, egy rendőr nézegette a névtáblát.

— Jó napot kívánok, ne tessék megijedni...

— Kit keres?

— Dobos Éva itt lakik?

— Igen. Az albérlőnk, de miért..., mit csinált?

— Baleset.

Súlyosnak éreztem a csendet, ami következett. Kérdezni akartam, de csak álltam némán.

— Meghalt. Ismeri a hozzátartozóit?

— Nem. Illetve nincs senkije, vagyis... egy kislánya van.

— Nyugodjon meg, nem kell kapkodni.

Leültem egy székre és nyilván el is sápadtam, mert a rendőr pohár után nyúlt, hogy vizet adjon. Borzasztó most erre visszagondolnom, de az jutott eszembe, hogy már nem kell lakás után szaladgálnunk. Talán attól is lettem egyszerre olyan gyenge, hogy a gondolataim miatt a lelkiismeretfurdalás is gyötörni kezdett. Az albérlőnk, Éva egyedül nevelte a kislányát, Zsófikát. Senkije sem volt, gyermekotthonokban nőtt fel. Éppen ezért fogadtuk be, amikor Zsófikát várta, mert egy barátnőm, aki a gyámügyön dolgozik, nagyon pártfogolta. Sajnáltam, de ennél többet nem tehettem érte. Igaz, azt akartuk, költözzön el tőlünk, de mindig tisztességes lakásokat ajánlottunk fel neki, nem akartuk valami rosszba kényszeríteni. A kislánya az enyémmel nőtt fel. Mindketten négy évesek és elválaszthatatlanok. Kedveltem Évát is, de a szoba kellett már a fiamnak, aki elmúlt 13 éves és az esti programjai miatt a kislány nem tudott idejében elaludni.

A rendőrré néztem, de nyilván nem is sejtette, milyen gondolatok járnak a fejemben. Türelmesen várta, hogy összeszedjem magam.

— Hogy történt? — nyögtem ki nagy nehezen a kérdést.

— Autó. Tilos helyen kelt át az úttesten. — Feleletet nem várt, meglóbálta a kezében tartott kis csomagot. — Hova tehetem?

— Megmutatom a szobáját, jöjjön!

Amíg megyünk le a lépcsőn, lopva megtörlöm a szemem. A picire gondolok, Zsófikára. Négykor haza kell hozni az óvodából.

III.

A kislányért a temetés után egy héttel jöttek a gyámügytől. Addigra már minden holmiját összeszedtem. Anyjától maradt iratokat, néhány

fényképet egy borítékba tettem. Majd egyszer felnő és fontos lesz neki.

A lányom sápadtan és mozdulatlanul állt a szobaajtóban. Amíg a két asszony megitta a feketekávéját és beszélgettünk, le nem vette róluk a szemét.

— Ugye kisbogaram, majd meglátogatod Zsófikát? — kérdezte az egyik kedvesen, bámuló csemetémtől. Nem akart választ, de hiába is akart volna. Már megnézték a lakást, megdicsérték a csempét a fürdőben, pár pillanatra leültek a teraszon, ami a kertre nézett és végül álmélkodtak, mennyi játék van a gyerekszobában.

— Gyere Zsófi! — mondtam vidáman. A kislány végig egy babát szorongatott a kezében. Minden mást beprésem a két nagy bőröndbe. Nyomasztó volt ez a búcsú, amit úgy álcáztunk, mintha nem is búcsú lenne. Semmi könny, semmi ígéret és fogadkozás. Kezetfogtam a két asszonnal és nem mondtam, hogy majd megyünk és azt sem mondtam, hogy Zsófi itt marad. Pedig akartam.

— Nem leszek irigy — mondta a lányom és puszit nyomott Zsófi arcára.

— Nem is — felelte az röviden.

— Mikor hoznak vissza?

— Nem tudom, majd megkérdezem.

— Testvérek vagyunk — szögezi le a lányom.

— Meg barátnők — fejezi be Zsófi a mondatot.

Amikor végre elmentek, gyenge remegést éreztem a karomban és a lábaimban. Le kellett ülnöm. — Nincs albérlőnk, üres a földszinti szoba. Beköltözhetünk. — Erre gondoltam, de nem töltött el öröm. Csak mondogattam magamban: beköltözhetünk . . . , beköltözhetünk . . . Aztán, amikor a fejem is hasogatni kezdett, abbahagytam a gondolkodást — Miért most történt? Miért? Egyáltalán miért kellett ennek megtörténnie?!

A lányom jött felém puha léptekkel. Kitértam a karomat, hogy magamhoz öleljem. Arcocskája eltorzult és ütni kezdett.

— Te rossz! Te rossz!

Döböntem álltam. Fejem lüktetett, szemembe alattomos szúrások hasítottak. — Kicsim, édesem! — guggoltam mellé és ringatni kezdtem.

— Elengeded! — sikoltotta és azután már csak sikított, sikított. Rohantam a telefonhoz.

— Orvosi rendelő?!

IV.

— Mikor hozzuk haza Zsófikát?

— Majd ha meglátogatjuk.

— De mikor hozzuk haza?

Reménytelen tekintetet vetek a férjemre. Segíthetne egy kicsit, mert már napok óta ez a műsor nálunk. És a gyerek nem unja. Csak én unom.

— Eszterke — szól a férjem — Zsófi most máshol lakik, mert . . .

— Mert nincs anyukája?

— Igen.

— De nekem van anyukám?

— Butus, hát nincsen?

— De van — szorítja át a derekamat. — Engem nem visznek el a nénik?

— Téged nem.

— Soha?

— Soha.

— Akkor Zsófikát is hozzuk haza. Én nem vagyok irigy, megengedem, hogy neki is te legyél az anyukája.

— Nem lehet, picim.

— Ő a testvérem.

— Neked az Attila a testvéred.

— Attila. De ő nagy, nekem a Zsófi is kell.

Elvesztem a türelmem és a síró gyereket a szobájába zavarom. Ahogy a férjemre nézek, látom, ő is ideges. Amolyan tessék-lássék válogatunk a tapétaminták között. A hét végén megkezdik a lenti szoba rendbehozását. Padlószőnyeget szeretnék, mert úgy melegebb.

— Bútor is kell a fiúnak.

— De valami végleges, ne kelljen többet cserélni — feleltem.

— Helyes kis jószág a Zsófi — mondja a férjem váratlanul.

— Ne akarj te is megőrijteni! — förmedek rá és máris vége a nyugalmamnak. Évára gondolok, akit négy éve befogadtunk és a kis Zsófi, akit elengedtem. Állami gondozásba.

— Csak mondtam — védekezik a férjem.

— Hát ne mondd! Elment, ezzel kész. Lesz majd a lányodnak helyette tíz barátnője is az óvodában... — Elhallgatok, mert ebben nem vagyok biztos és a magam szívét sem akarom fájdítani.

A férjem nem ért meg engem. Nem. Az idegeim őrlődnek...

V.

A lányom azzal fekszik és azzal kel: — mikor hozzuk haza Zsófikát? — Én már nem is felelek rá. Minek?

A földszinti szoba készen áll. A tapéta nagyon szép lett, a bútor is épp olyan, amilyennek lennie kell. Egy hetedik osztályos fiúnak ideális. Szívesen vagyok ott én is. A fiam ragyog. Csak a kislányom...

— Egyél Eszterke!

— Nem.

— Gyere sétálni.

— Nem!

Én bármit mondok neki, csak nem és nem és nem... Amikor beszélget valakivel, állandó visszatérő mondata: — ha majd Zsófi is itthon lesz, akkor...

Mit tegyek? Még csak négy éves, el kell felejtenie!

— Marcsika, te mindig három gyereket akartál — mosolygott rám a férjem tegnap a vacsoránál.

— Úgy tudom, te is — nevettem vissza rá, de hirtelen észbekaptam.

— Hát akkor? — folytatta ő évődő hangon.

— Ha arra a kölyökre célozol, arra a Zsófi, akkor állítsd le magad! Nekem saját három gyerek kell, nem akit más elhagyott és akinek nem is sejtjük, ki az apja... — Olyan hévvel mondom, nem is vehetik észre, hogy fájnak a szavak.

— Marcsi, legyen eszed! Miket beszélsz!

A lányomra néztem. A fiam már nem volt a konyhában. A kislány percekig nem moccant, csak figyelt csodálkozó szemmel. Aztán lecsúszott a székről és Attila után ment a szobába.

Hosszú csend következett.

— Tulajdonképpen igazad van — kezdtem csendesen a bizonyítványom magyarázatát. — Csak amiatt, hogy ki akartuk tenni és meg-

halt... Ha itt lenne a kislány, én mindig arra gondolnék, hogy miattunk... Így is állandóan arra gondolok.

— Marcsi — ölelt át a férjem — te egy buta liba vagy! Évának mi mindig jó barátai voltunk. Akkor fogadtuk be, amikor a legnagyobb szüksége volt rá, — most kellett a szoba, hát lakást ajánlottunk neki. Attól még nem hal meg senki. Bármikor eljöhettek volna hozzánk és mi is őhozzá. Honnan van ez az örült ötleted?

— Anyu — szólt be a fiam halkán — gyere át, de előbb vegyél be nyugtatót!

Amikor megláttam az új tapétát és a lányomat, amint vad lendülettel firkálta, egyik kezében filctoll, a másikban zsirkréta... Nem tudtam sem megértő, sem belátó, sem nyugodt lenni. Eszterkét a férjem szedte ki a kezemből. Szerencsére idejében.

— Vigyetek el engem is Zsófikához — ezt hallottam utoljára, amint becsaptam magam mögött a bejárati ajtót.

VI.

Katira elég sokat kellett várunk. Ő volt az a gyámügyis barátnő, aki annak idején Évát bekönyörögte hozzánk.

— Megértelek titeket — mondta, — de Zsófikát már elvitték máshova.

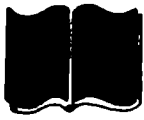
— De hiszen én telefonáltam neked egy hete, hogy mi esetleg...

— Ugyan, Marcsi, ne legyél gyerek! Én felelős állásban vagyok és gyerekekért felelek. Olyan eseteink vannak, hogy nem is álmodsz róla! Egy telefonból még a komoly szándékot sem érezhetem meg, mire intézkedjek?

— Hova menjek?

— Nyugodj meg és bízz rám mindent. Ismerem a körülményeket, majd gyorsított eljárással... Ne bőgj már! Nálunk csak átmeneti ott-hon van, ezért nem tartották itt a gyereket.

Mégis sírok és talán a megkönnyebbüléstől is. Már beleéltem magam abba, hogy Zsófi a mi lányunk lesz. Eszterrel együtt alig várjuk, hogy hazavihessük. Mintha nem is én lettem volna, az, aki hadakozott ellene.

VII.

Egy kellemes társalgóban várunk. Ott az igazgatónő, néhány gondozónő és a mi családjunk.

— Ma nem mentem óvodába! — közli a lányom ragyogó arccal.

— És miért nem? — kérdi tőle egy fiatal szőke lány, talán óvonó.

— Mert jöttünk a testvéremért.

Amikor bevezetik Zsófikát, mindenki moso-

lyog. Én némán állok és nézem a két gyereket. A lányom érzelmei . . . Talán kéne mondanom is valamit, de a torkom összeszorul. Felkapom Zsófikát és magamhoz szorítom. Az élet ritka pillanatai — jut eszembe az a mondat, valahol olvastam, nem emlékszem. Ez egy olyan pillanat.

— Anyuka! Ugye ma ünnep van? — hasít bele a lányom hangja a csendbe.

— Ünnep — felelem csendesen és hirtelen minden olyan egyszerűnek tűnik.

VAK KÖLTŐK VERSEI

CSIKÓS ZSUZSA

Vallomás

Nyitott ablakom, előtte állva, hallgatom, hogy alszik a város. Lustán nyújtózó utak, rajtuk pislogó lámpafényben, egy elkésett részeg kurjongat. Csendes az éj. A szenvedély hunyt szemű szobákba zárkozott. Hozzászokott szemem a puha sötéthez, mely simogatón ölel át, s a zenéhez — mely halkán úszik felém az éjből — illik a félhomály. A csend felold. Kéjtől kábultak a fás utak, néma nászukat ülik a virágzó akácsorok.

Gyárkémények szurony-erdejében ácsorog a sápadt, néma Hold. A Duna ezüst csíkja ködbe vont. Túl a láthatáron a vén hegyek, felettük lebeg, a végtelen, csillagos ég.

Fénytelen ablakom eltakart, és nem zavart semmi sem. Nézttem a várost — szülőföldemet — és bár most sok volt a gondom, és az ami fáj, a boldogság mégis megtalált. Ezt a tájat sose hagyom el. Máshol fojt a csend, itt átölel.

Ezek a csillagok, csak itt ilyen fényesek, és meglehet: vannak utcák, szép terek, kerek e világon, de gyökeret bennük nem vernek.

Ide kötnek gyerekkor csínyei, szerelmek, balsikerek, eredményeim. A fekete gyárkémények nekem kedvesek. Otthont csak itt lelek. Ez az ég, máshol ilyen kék nem lehet, mint e füstös angyalföldi háztetők felett.

ZSOLNAY ÁGOSTON

Nemzedékek találkozója

Énekesek és hangszeresek ünnepe volt az Anyáknapja alkalmából rendezett szép délután. Nemzedékek zenes találkozója, baráti kézfogás.

A hosszú tél után engesztelő kárpótlásul annyi fényvel köszöntött ránk ez a májusi nap, hogy bőven jutott belőle aranyhídra, mely összekötötte a Május 1. út két épületét és lelkes lakóit.

Nos, hogy is történt?

Néhány hónapja egy szerény, halkszavú, irodalmat, kultúrát szerető és értő fiatalember, Kiss Mihály kapta meg a szövetség kulturális főelőadói tisztét. Hamarosan megismerkedett a különböző művészeti csoportokkal. Nagyszerű ötlete támadt. „Hozzuk össze a vakok általános iskolájának muzikusait a szövetségben működő felnőtt csoportokkal.” Így született meg a döntés egy zenei szakosztályi értekezleten: anyáknapja alkalmából rendezzünk egy „családi” találkozót. Közös nyelvünk legyen a zene, az ének.

Május 8-án délután fél 4-kor került sor a hangversenyre.

Elsőként a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona közel 120 tagú gyermekkórusának hangja csendült fel tisztán, üdén. A madrigálok és a különböző Kodály művek kitűnő tolmácsolását örömmel volt hallani. Arcukról a lelkesedés, az ügyszeretet, előadásukon a jó zenei érzék, no meg a szakzerű vezetés érződött. Készmárki György tanár úr hozzáértő és fáradtságos munkája mindig meghozza gyümölcsét, ha együtteseivel fellép. Az utolsó énekkari szám előtt

nevelőhatású, kedves meglepetéssel szolgált a gyermekeknek, a hallgatóknak no persze nekem is. — Egy kis történetet mesélt el: „Negyedik gimnazista voltam, amikor egy új fiatal tanár vette át az iskola énekkarát. Egy alkalommal új művet hozott betanításra. Sikeresen be is mutattuk, hiszen tudtuk, hogy a mű tanárunk szerzeménye. A darab címe: „Békét a világnak”, mely azóta országos sikert ért el. Most ezt énekeljük el, a szerző, Zsolnay Ágoston zongorakíséretével!”

Aki figyelemmel kíséri a gyermekek szellemi-lelki kibontakozását, különös örömmel hallgatta Varró Attila tanár úr neveltjeit, a kis zongoristákat. Jó volt látni a kis muzikusok illedelmes mozgását, s gyönyörködni kulturált, muzikális játékukban. Nem célunk valamilyen sorrendet felállítani, hiszen az út elején járnak, de játékukon érződik, hogy jó ez az út. Szívesen hallgatnám gyakrabban őket.

Jól simult a sok muzika közé a Fehér Anna gyógypedagógus betanításában hallott prózai műsor. A kis jelenetek és versek üdítően hatottak a gyermekek ajkáról. Köszönet a szép művészetnek.

Ha szabad így mondanom, ezután mi léptünk a színre. Ez a „mi” a szövetség vonós kamarazenekara. El kell mondanom, hogy nyolc éve már, hogy átvettem a néhány hangszerből álló kis együttest. Azóta kialakult egy egységes összeforrott zenekar. A

repertoár bővítése, minőségének fejlesztése lassú türelmes munkát igényel. A lelkes kis csapat ma már preklasszikus művek előadására is vállalkozik. Így volt ez most is. Corelli: E-moll Szonátájának két tétele, Bach: Airje és Händel: Largója (Barna Mária kitűnő szólójával) úgy éreztük méltán vívott ki elismerést.

A családias jellegű, e mégis színvonalas hangverseny után a Homérosz Kórus tette a befejező pontot. Spirituálékkal és Gulyás: Három ugros című kórusművével ismét bebizonyította, hogy a név rangot is jelent. Peskó György karnagy nemcsak az orgona billentyűivel, a kórus szólamaival is könnyedén játszik. Valahányszor hallgatom ezt a nagymúltú énekkart, egyfajta levegős, könnyed, felszabadult muzsikálást érzek. Bízunk abban, hogy produkciójuk vonzó volt az ifjúsági énekkar számára is, és hamarosan többen megtalálják helyüket a Homéroszban.

Talán még fokozta érdeklődésüket és tetszésüket a befejező énekkari, zenekari közös vállalkozás, Vavrinecz: Széles a Balaton című népdalfeldolgozásának előadása.

Íme, zenekar és énekkar, ifjak és felnőttek együtt. Ezt az egyetakarást nem szabad abbahagyni, még sok a kiaknázatlan lehetőség. Rajtunk múlik, hogy még hasonló szép napokat szerezzünk a közönségnek és saját magunknak is.

A gyógyítható rák

A napokban olvastam a Nők Lapja 1982/21. számában „A gyógyítható rák” címmel bennünket nőket, nagyon is érintő, figyelemfelkeltő cikket. Különösebb kommentárt nem kívánok hozzáfűzni, minden nőnek ajánlatos lenne megfontolni a cikk tanácsait.

„Szerkesztőségünk meghívót kapott a Magyar Nőorvos Társaság egézsnapos tudományos ülésére. Az előadások témája olyan fontos, hogy a társaság külön is megkért minket, hogy nőolvasóinkra való tekintettel behatóbban ismertessük az elhangzottakat. A tanácskozás fő témája a méhnyak megbetegedése, a méhnyakrák korai felismerése és gyógyítása.

A tudományos ülés egyik szervezőjét, dr. Simon József főorvost, a Budapesti Nővédelmi Bizottság vezetőjét kértem meg, hogy mindnyájunk számára érthetően segítsen összefoglalni az elhangzottak lényegét.

— A női daganatos megbetegedések között a mellrák után első helyen a méhnyakrák áll. Magyarországon a nők közel 4 százaléka méhnyakrák veszélyének van kitéve. S a betegségeknek 40 százalékaival sajnos nem idejekorán fordulnak orvoshoz. Pedig a méhnyakrák az, amelynek kialakulásáról, folyamatáról a legtöbbet tudunk, és amely korai szakaszában 100 százalékos eredménnyel gyógyítható. Van olyan betegem, épp a napokban keresett fel, akit 24 évvel ezelőtt operáltam, azóta tünetmentes, sőt, gyermeket is szült.

— Érdekes előadás hangzott el arról, hogy méhnyakrák-műtét a 20—24 év közötti nőknél szinte alig van. A 25 és 35 évesek körében viszont ugrásszerűen emelkedik, majd 35-től csökken. A laikus azt hihetné, hogy idősebb korban a méhnyakrák ritkábban fordul elő. De kérdésemre az előadást tartó Thurzó főorvos úr elmondta, hogy nem így van: idősebb korban sem ritka. De a 35 év fölötti nők legtöbbször általában már túl van a szülésen, ritkábban jár

nőorvoshoz, ezért rákos megbetegedését esetleg későn ismerik fel. Kitért még arra is, hogy eddig a fogamzásgátló tablettákat csak nőorvosok írhatták fel előzetes vizsgálat után, de ma már a körzeti orvosok is adhatják a receptet. Így évek múlnak el, és nem kerül alaposabb vizsgálatra az, akinek nincs komolyabb nőgyógyászati panasza, illetve elhanyagolja a méhnyakrák-szűrésen való megjelenést.

— Éppen ezért szeretnénk három-négy év múlva eljutni odáig, hogy a tüdőszűréshez hasonlóan kötelezővé tegyük a kétévenkénti nőgyógyászati szűréseket. A citológiai vizsgálatok fejlesztésére most kaptunk jelentősebb összeget, de ez mit sem ér komoly felvilágosító munka nélkül. Mert a nők egy részét valamiféle álszemérem, vagy éppen a betegség felismerésétől való félelem visszatartja attól, hogy szűrővizsgálaton részt vegyen.

— Arról is szó esett az egyik előadáson, hogy a méhnyakrák kialakulása lassú folyamat, mintegy 4—6—8 esztendő.

— Éppen azért, mert lassú folyamat — ismétlem, korai szakaszában gyógyítható. De ekkor még tünetmentes, csak nőorvos ismerheti fel. Ezért rendkívül fontos, hogy a veszélyeztetett korú nők, vagyis a 20 és 69 év közöttiek évenként, de legalább kétévenként részt vegyenek méhnyakrák-szűrésen. A korszerű citológiai vizsgálatok eredményeképp, és a szűrőhálózat egyre szélesebb körű kiépítésének következményeképp az utóbbi két évben javult a korán felismert és gyógyított betegségek aránya. Különösen Budapesten észlelhető ez a javulás. De hangsúlyozom, csak a szűrővizsgálatok mutatják ki a kezdeti stádiumban levő, százszázalékos biztonsággal gyógyítható méhnyakrákot. Éppen ezért hangsúlyozom nagy nyomatékkal a szűrővizsgálatok fontosságát.

— Pár éve volt egy egészségügyi felvilágosító film a mellrákról. Szinte az volt a lényege, hogy aki mell-

rákban hal meg, az magára vessen, miért nem ment idejekorán rákszűrésre. Úgy tudom, olyan pánik tört ki, hogy az onkológusok alig győzték a vizsgálatokat. A méhnyakrák-szűrés mennyire szervezett, bírná-e az igen hasznos rohamot?

— Engem, aki évtizedek óta foglalkozom a hálózat megszervezésével, ellenőrzésével, állandóan gyötörték, hogy szóljunk végre hangosabban, agitáljunk intenzívebben. De ha nincs szék, nem hirdetik meg az előadást. Ha nincs nőorvosi, onkológusi, asszisztensi, kórházi és laboratóriumi »jól felszerelt csapat«, nem lehet propagandát csinálni, mert nem győzzük elvégezni a szűréseket és az esetleges műtéteket. Az utóbbi hónapokban viszont olyan jelentős összeget kaptunk erre, mint kiemelt programra, hogy e pillanatban Budapesten csak 80 százalékban kihasznált a lehetőség. A demográfiai hullámvölgy miatt a kórházak nőosztályain is vannak szabad ágyak, így az esetleges műtetre javasoltakat is el tudjuk helyezni.

— És vidéken hogy áll a szűrőhálózat szervezése?

— Változó a helyzet. Mint a becsalókból is kitűnt, vannak megyék, ahol igen jól haladnak a hálózat szervezésével, illetve a méhnyakrákos betegség gyógyításával. Vidéken a rendelőintézetek, a kórházak, az onkológiai gondozók végzik a szűréseket. Itt mondanék el nagyon lényeges dolgot: 1968-ban jelent meg az a fővárosi tanácsi rendelet, amely kimondja, hogy a kórházak valamennyi osztályára bekerült nőbeteg — akár gégszét, akár sebészeti is az — az osztály köteles nővédelmi szűrővizsgálatra küldeni, s kórlapjára rátenni a pecsétet: »Nőgyógyászati rákszűrés történt«. Sajnos, sok esetben elmulasztották ezt az osztályok, nem vették kellőképp komolyan, a rendszeres ellenőrzések legalábbis ezt mutatták. De rögtön hozzáteszem, az utóbbi időben itt is nagyon komoly javulás történt. De ha valamelyik osztály mégis elmulasztaná, minden 20 és 69 év közötti nőbeteg kérheti, sőt feltétlenül kérje is a nővédelmi szűrés elvégzését.

Az arcüreggyulladás

A gégeszeti megbetegedések közül talán egyike a leggyakoribb kórképeknek az arcüreggyulladás. Leggyakrabban az őszi-téli, sokszor járványos időszakban fordul elő. Ez érthető is, hiszen a betegség elsősorban a felsőlégúti hurut, nátha, torok- és mandulagyulladás stb. talaján alakul ki.

Az orr melléküregei: a felső állcsontban található arcüreg, a homlokcsontban található homloküreg, valamint a rostacsonti és az ékcsonti üreg. Ezeknek a csonttal határolt öblöknek, részben a koponya súlyának csökkentése, részben a hangadás tökéletesebbé tétele a feladatuk. Az üregek belsejét vékony nyálkahártya borítja, amely gyulladással folyamatosan megduzzad. Minden üreg közlekedik az orrjáráttal, így biztosítva van az állandó szellőzés. Amikor gyulladás lép fel a nyálkahártya megduzzadása miatt nemegyszer előfordul, hogy elzáródik a melléküreg nyílása, aminek az lesz a következménye, hogy az üregeken belül a gyulladással járó váladék pang, a kórokozók

Összefoglalva az elmondottakat, noha a méhnyakrák az egyik leggyakoribb női daganatos megbetegedés, ma már senkinek sem kellene méhnyakrákban szenvednie, mert — ismétlem — nincs még olyan rákos megbetegedés, amelyet ilyen korai szakaszban tudunk felismerni, s kezdeti stádiumban biztonsággal gyógyítani. A rákot megelőzi egy lassú szöveti elváltozás, mely a vizsgálatok, szűrések folyamán világosan felismerhető. De hangsúlyozom, csak a vizsgálatok során, mert mint mondtam, a méhnyakrák kezdeti szakaszában tünetmentes. Ezért szeretnénk a nők minél nagyobb tömegével megértetni a szűrések fontosságát. Ezért kérjük az önök részvételét és segítségét.

szaporodnak, aminek súlyos következménye fenyegetheti a szervezetet. Ez a következmény nem más, mint az oly sokszor emlegetett gócfertőzés. A melléküregekben pangó váladék ugyanis gócként ítélt meg.

Tünetük és diagnózis

Az arcüreggyulladásnak heveny és idült formája ismert. Az akut folyamatban a beteg lázas, gyakran erős arcfájdalmakról panaszkodik. Nát-hássága ellenére orrnyílásai eltömészlődtek, az orrváladék nem, vagy csak nagyon nehezen ürül. A krónikus formában a lázas állapot ritkább. Inkább csak hőemelkedést tapasztalunk. Az arcfájdalmak sem olyan élesek, de nem egyszer panaszkodnak a betegek kínzó, szűnni nem akaró tompa fejfájásról. Hangjuk zöngétlen, jellegzetes orrhangon beszélnek. Ennek az az oka, hogy az arcüregben pang a váladék, és nem tud kiürülni. Szerencsés esetben ezek a tünetek egy-két nap után megszűnnek, sűrű, néha gennyes váladék ürülni kezd az orrnyílásokon át, így a beteg szinte megkönnyebbül. Sajnos az esetek nem kis részében a melléküregek váladékát mesterséges úton kell eltávolítani. A betegség diagnózisa már a tünetekből is felállítható, de biztonsággal csak az arcüregről készült röntgenfelvétel megtekintése után mondható ki. A röntgenképen a gyulladással járó váladékkal telt arcüreg sötét foltként rajzolódik ki.

Gyógyítás és megelőzés

A betegség gyógyítása egyértelműen a gégeszakorvos feladata.

A terápiának az a célja, hogy a gyulladás megszűnjön, és a pangó váladék a lehető legrövidebb időn belül eltávozzék az arcüregből. A gyulladással járó folyamat csökkentésére anti-

biotikumokat és rövidhullámú kezelést használnak.

Néha ezeknek hatására is megindul a váladék ürülése. Az esetek nagy többségében azonban a váladék lebocsátása elengedhetetlen. Ezt a beavatkozást szúrscapolásnak vagy szaknyelven punctiónak hívják. Ilyenkor egy viszonylag vastagabb úgynevezett punctios tűvel átszúrják az orrüreg és az arcüreg közötti vékony csontlemezt, majd a tűre csavart fecskendővel leszívják az arcüreg váladékát és helyébe antibiotikumos oldatot fecskendeztek. Sok esetben elég egyszer elvégezni ezt a műveletet, de előfordul, hogy lényegesen többször is meg kell csinálni a szúrscapolást, ahhoz hogy a gyulladással járó folyamat megszüntethető legyen.

Az orr- és az arcüreg fejlődési rendellenességeiben nemegyszer a betegség szinte hónapokig ismétlődik. Ilyenkor a szájjad felől megnyitják az arcüreget, és így tisztítják azt ki, ezzel rendszerint évekig megakadályozva az újabb gyulladást kialakulását.

A betegség megelőzése lényegében azonos a felső légúti hurutok megelőzésével. Őszi-téli járványos időszakban kerülni kell a zsúfolt közönségeket. Jó hatású a vitamindús, különösen C-vitaminban gazdag étkezés. Alapvető szabály, hogy csak zsebkezdőbe köhögjünk, tüsszögjünk. Manapság gyakran tapasztalni, egy igen rossz szokást. Az elhasznált papírzsebkendőket sok ember az utcán és a járműveken eldobálja. Ezzel sajnos terjeszti a fertőzést. A helyes öltözködés, a meghülésnek, mint elősegítő tényezőnek a kiiktatásával csökkenti a felső légúti hurutok előfordulását.

Végezetül: hosszabb ideig fennálló náthával, orrdugulással, és bizonytalan arcfájdalmakkal nem árt idejében felkeresni a gégeszeti szakrendelést.

HUBAY BERTALAN

A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL
KÖZLEKEDŐK
SZAKCSOPORTJÁNAK
HIRADÓJA

J. ALEKSZANDROVA

Vörös kereszt a nyakörvön

I. rész

(Megjelent az IPM 1982. májusi számában.)

Ember és kutyája közepes sétatempóban halad a járdán. A sarkon a piros lámpánál megállnak, a szembejövőket kikerülik, ha jármű közeledik, nem lépnek le az úttestre. Ebben még önmagában nincs semmi különös; hozzá kell azonban számítani, hogy kettejük közül az ember nem lát — azt, hogy közlekedni tud, a kutyájának köszönheti.

A vak emberek évszázadok, talán évezredek óta tudják, hogyha kutyát vesznek maguk mellé, könnyebb lesz az életük. Am a vakvezető kutyák szakszerű kiképzése, felkészítése csak mintegy hatvan éve kezdődött meg. Az első világháború tette szükségessé, amely rengeteg csonka, megvakult embert, kisiklott sorsot hagyott maga után. A huszas években, Németországban szervezték meg az első vakvezetőkutyá-képző iskolákat. A kísérletek jó eredményeket hoztak: rövidesen hasonló iskolák nyíltak Svájcban, Angliában és az Egyesült Államokban is. Ma több, mint húsz országban folyik ilyen jellegű kutyaoktatás.

Pályaalakalmassági vizsgálat

A nyomkövetést gyakran nevezik a munkakutyák legmagasabb fokú tudományának, az idomítás csúcsát

azonban mégis inkább a vakvezető kutyák képviselik, hiszen az ilyen állat mindennapi munkájától a ráhagyatkozó ember élete és biztonsága függ.

A kutya eredendő társas lény; mielőtt az ember háziásította volna, falkában élt, ezért működik benne a csoport több tagjának a védelméről való gondoskodás ösztöne. Az idomítás lényege ennek az ösztönnek az erősítése, más, ugyancsak természetes kutyahajlandóságok — például a vadászkedv, az agresszivitás elfojtásával egyidőben. A vakvezető kutyának értelmesnek, nyugodt természetűnek, türelmesnek kell lennie, nem lehet verekedős vagy ijedős, jó fellogóképességgel és emlékezettel kell rendelkeznie, képesnek kell lennie arra, hogy minden idegszálával az elvégzendő feladatra koncentráljon

Am ezeken a belső tulajdonságokon kívül egyéb, látszólag lényegtelegebb, mégis fontos követelmények is vannak: a vakvezető kutya például nem lehet kis testű (a szakemberek szerint legalább ötvennyolc centiméter legyen a marmagassága), mert a nagy kutya jelzéseit a vak ember könnyebben megérti; nem lehet bizontos a bundája, hogy ne okozzon gondot az ápolása; és az sem árt, ha megnyerő külsejű, ami már nem a gazda, hanem a környezete számára fontos. A vad, adáz külsejű kutya akkor is riadalmat kelthet, ha egyébként a légynek sem árt. Az az általános vélemény, hogy ezeknek a követelményeknek főleg a német juhászok és az airdale terriernek felelnek meg.

Am mindaz, amiről eddig szó esett, csak előfeltétele a majdani sikeres idomításnak és munkának. Az állat jellemét pusztán ránézéssel nem lehet megállapítani, ezért az iskolába kerülő kutyákat tíznapos megfigyelésnek vetik alá; ezalatt dől el, hogy rábízhatják-e egy ember biztonságát.

A vakvezető kutyának az a feladata, hogy nyugodt egyenletes ütemben vezesse gazdáját; állandóan mel-

lette haladjon, épp csak annyira feszítse meg a pórázt, hogy az jól tudja továbbítani a jelzéseket. Am a legfontosabb, hogy megtanítsák a kutyát olyan akadályok felismerésére is, amelyek az ő számára egyszerűen nem akadályok. Saját terének érzékelése mellett a gazdája által elfoglalt teret is figyelembe kell vennie. Így szűk köz, amelyen még a legnagyobb kutya is átfér, de a mellette haladó ember már nem; a küszöb, amelyet a kutya úgy lép át, hogy észre sem veszi, de a gazdája megbotolhat benne; egy sorompó, gerenda, faág, amely magasan a négy lábú vezető feje felett van, de az ember már nekimenne — a kutyának mindezt észlelnie kell, és ha lehet, ki kell kerülnie gazdájával az akadályt, ha pedig erre nincs mód, figyelmeztetni kell: „Vigyázat, valami veszély van előttünk!”

(Folytatjuk)

Emma megvakult

(Megjelent a Kutya című folyóirat 1982. májusi számában.)

Ki ne ismerné Emmát, a derék vakvezető kutyát, „akinek” történetét gazdája, Sheila Hocken, Emma meg én című könyvében örökítette meg. Emma 10 éven keresztül vigyázott fiatalon megvakult gazdájára, majd miután az egy szerencsés műtét folytán visszanyerte látását, nyugalomba vonult. Emma most 15 éves és vak. Semmi sem természetesebb, mint hogy gazdája, a látását visszanyert író, beszerzett számára egy vakkutya-vezető kutyát, éppen olyat, mint Emma volt szolgálata kezdetén. Bracken, az új kutya, igen lelkiismeretesen látja el feladatát, és szívesen viszi egy kis ház körüli kocsogásra öreg barátnőjét.

BACSIK LÁSZLÓ

Magnósoknak – magnóról

A magnetofonok szalagtovábbító mechanizmusáról kezdtem írni a sorozat legutóbbi számában. Az elektromos szerkezeti részek, az erősítő marapság eléggé tisztázott témája a magnóknak, a mai erősítőtechnika olyan jó megoldásokat tesz lehetővé, hogy a készülékek átvitele tulajdonságait, megbízhatóságát egyre inkább a mechanikus felépítés, a szalagmozgatás, illetve a múltkorikban részletezett szalagtulajdonságok határozzák meg.

A bal oldali, lejátszás-felvételkor lefutó orsó szerepéről írtam legutóbb annak kapcsán, hogy a szalagnak menet közben való fejresimulását részleteztem. Elmondtam, hogy ennek a legjobb megoldása az úgynevezett három motoros magnetofon. A jobb oldali, felcsévéelő orsó meghajtásának követelményeit vizsgálva is erre az eredményre jutunk. Felvételkor és lejátszáskor a szalag a bal oldali orsóról tekeredik le a főtengelycsongumigörgő kapcsolat által meghatározott sebességgel. Az e kettő közül kijövő szalagot a jobb oldali orsó csévéli fel. Az egyre vékonyabbra gyártott, tehát sérülékenyebb szalagok csak igen kis húzóerőt engednek használni a megnyújtás veszélye miatt. Korlátozza az alkalmazott felcsévéelő erő nagyságát az is, hogy ha túl nagy, képes kihúzni a gumigörgő-tengelycsong közlő a szalagot, ezzel sebességeltérést, nyávo-gást okozva. Kényes szerkezeti rész, mivel a felcsévéelő erőnek ugyan kicsinek kell lennie, de a felcsévélésnek folyamatosnak és határozottnak, mert ha az orsó üzem közben megáll, a gumigörgőtől jövő szalag felhalmozódik és idővel egy forgó alkatrészbe akadva rátekeredik, összegyűrdök, elszakad, sőt a magnóban is kárt tehet. Nemcsak a szalag megy tönkre, de a készülék belsejében összegyűlt, feltekeredett szalagtörmelék eltávolítása — olykor csak a kazettafedél kinyitása — sokszor szakem-

bert is próbára tehet. „Hirhedtek” erről a kazettás készülékek, ahol a zárt kialakítás miatt sokszor csak akkor vesszük észre ezt a hibát, amikor a feltekeredett szalag megállítja a magnót. Itt is egy állandóan és viszonylag nagy sebességgel forgó szerkezethez súrlódó filc vagy szivacsdarab súrlódóereje biztosítja a felcsévéelő nyomatókat. Ezt pedig, mint már legutóbb is részleteztem, nehéz adott értékre beállítani és a szennyeződések, összekopás, örege-

dés okozta megkeményedés miatt állandó utánállítást, ellenőrzést igényel. Az itt is alkalmazható külön felcsévéelő motor húzóerejét elektromosan be lehet állítani, sőt így az is megoldható, hogy amikor az orsóközép kis átmérője miatt a lejátszás kezdetén nagy a húzóerő, majd ez a felcsévélt szalagtól fokozatosan növekvő átmérő miatt egyre csökkenne, kiküszöböljék. Elektromos eszközkel kivitelezhető, hogy az állandó nyomatók mellett a szélsőséges határok közt változó átmérfértékek okozta nagy húzóerőváltozás csökkenjen és egy ideális erőérték környezetében maradjon.

(Folytatjuk)

Dénes József:

sport

Sakkhíradó

Első csapatunk a Budapest II. osztályú csapatbajnokság sikeres rajtja után a negyedik és ötödik fordulóban „gyengélkedett”.

A negyedik fordulóra március 21-én került sor; ellenfelünk a Magyar Pamut csapata volt. A vártnál nagyobb arányban, 8:4-re kaptunk ki.

Győztek: Kovács, Dénes; döntetlen érték el: Nemes, Lévai, Hajdú, Kreis; vereséget szenvedtek: Erős, Rév, Battyányi, Voján, Auffenberg, Hosszú.

Az ötödik fordulót április 25-én játszottuk az újonc Csepel Autógyár csapata ellen. Meglepetésre ezúttal is kikaptunk: 7:5 arányban.

Győzelmet értek el: Auffenberg, Hajdú, Kreis; döntetlenül végeztek: Erős, Nemes, Kovács, Dénes; vesztek: Rév, Battyányi, Lévai, Hosszú, Wiedner.

Május 16-án került sor a hatodik fordulóra. Csapatunk dicséretes módon megismételte az első fordulóbeli eredményt: 9:3-ra nyert a se-reghajtó ÉLGÉP ellen. Győztek: Rév, Battyányi, Voján, Auffenberg, Lévai, Hajdú, Wiedner; döntetlen érték el: Nemes, Kovács, Dénes, Kreis; vesztek: Erős.

A bajnokság tavaszi állása: 1. Ikarus, 48; 2. Péterfy Kórház, 47; 3. Magyar Pamut, 43; 4. Vakok Westselényi, 40,5; 5. Csepel Autógyár, 39; 6. MÉLYÉPTERV, 37,5; 7. MÁV Igazgatóság, 34; 8. Szolgáltató, 32; 9. MTK—VM Öregfiúk, 30; 10. Vörös Csillag Gépgyár, 28; 11. Bányagépgyár, 27; 12. ÉLGÉP, 25 pont.

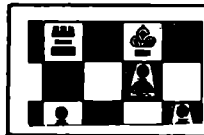
A hetedik, soron következő fordulóra szeptember 12-én kerül sor.

Második csapatunk a VII. kerületi I. osztályú csapatbajnokság negyedik fordulójában 8:4 arányú vereséget szenvedett a Művész SK-tól. Az ötödik fordulóban az Elektronika csapata nem állt ki ellenünk, ennek a mérkőzésnek a sorsa még nem dőlt el, ezért reális táblázatot nem tudunk adni.

Bolgár sakkozók Budapesten

Válogatottunk múlt évi bulgáriai (Várna) mérkőzésének visszavágójára május 8-án és 9-én került sor Budapesten. A tavalyi 10 táblás, 2 fordulós találkozón a bolgár válogatott nyert 11:9 arányban.

Nagyon készültünk a visszavágásra és bíztunk a győzelemben, annál

is inkább, mivel Kovács Ferenc olimpiai csapattal erősödött válogatottunk. No, meg bíztunk a hazai „pálya” előnyében is. Mindezek ellenére, sajnos, a reménykedés hiábavalónak bizonyult. Ezúttal is vereséggel kellett távoznunk: 12:8 arányban maradtunk alul.

Részletes eredmények: 1. forduló: Erős—Atanaszov 0:1, Nemes—Hinev 1:0, Rév—Dimitrov 0,5:0,5, Kovács—Sztavrev 0,5:0,5, Battyányi—Milusev 0:1, Voján—Dencsev 0:1, Dénes—Mitev 1:0, Auffenberg—Sztajkov 1:0, Lévai—Raszinov 0:1, Hosszú—Patev 1:0. Tehát az első forduló eredménye: 5:5, döntetlen.

2. forduló: Erős—Atanaszov 0:1, Nemes—Hinev 0,5:0,5, Rév—Dimitrov 0:1, Kovács—Sztavrev 0,5:0,5, Battyányi—Milusev 0,5:0,5, Voján—Dencsev 0:1, Dénes—Mitev 0,5:0,5, Auffenberg—Sztajkov 0:1, Lévai—Raszinov 0,5:0,5, Hosszú—Patev 0,5:0,5. 7:3 a bolgárok javára; az összesítés: 12:8.

Mint az eredményekből látható, a vereséghez nagy mértékben járult hozzá Erős és Voján eredménytelensége. Vojántól a hatodik táblán ennél bizony többet vártunk; Pali úgy látszik, tartja „hastingsi” formáját. Egy jó formában levő Erős legalább 1:1-re képes lenne a világbajnokság 8. helyezette, a mesteri címmel rendelkező Atanaszov ellen.

Ezúttal is gratulálunk legyőzőinknek. Csapatukban két mester, négy mesterjelölt és négy I. osztályú játékos volt.

Vendégeink a Park Szállóban kaptak elhelyezést és ellátást. Szabad idejükben városnézés szerepelt programjukban. Vasárnap este vidám táncos, zenés találkozón vettek részt szövetségünkben; jó alkalom nyílt a barátkozásra sorstársainkkal. A jó hangulatú társas vacsorára hétfőn este került sor a vizivárosi Vörös Sünben.

Megbeszéléseink során sok közös vonást fedeztünk fel a két ország vak sportolójának tevékenységében. Közös óhaj fogalmazódott meg: törekedni fog mindkét fél tovább erősíteni a gyümölcsözőnek induló sportkapcsolatokat.

Felhívás táncanfolyamra

Korhatár nélkül, három hónapos táncanfolyam indul 1982. szeptember 8-án szövetségünk budapesti székházában.

Az órákat minden héten szerdán, délután fél hat és fél nyolc között tartják. A következő társastáncokat oktadják: foxtrot, tangó, rock and roll, bécsi keringő, angol keringő és csárdás.

A táncokat Dosek Lajosné tanítja. Résztvételi díj, alkalmanként 20

Ft. Minden hónap első szerdáján kell befizetni az egész havi díjat.

A szeptemberi tandíjat a beiratkozás alkalmával kell kiegyenlíteni.

Jelentkezési határidő: 1982. szeptember 2. -

Csak kellő számú jelentkezés esetén tudjuk a tanfolyamot megtartani.

Jelentkezés a Kefe- és Seprűgyártó Vállalat szakszervezeti bizottságánál vagy a szövetség kultúrosánál.

Kiss Mihály

KISS MIHÁLY

Milyen egy kertbe beszökni?

Óh természet, óh dicső természet! — írta. áhítattal csüngve a természet csodálatosságán, az anyatermészet milliányi titkú növényzetén, folyóin, kies ligetein elálmélkodva Petőfi Sándor. A virágok színeinek, illatának sokféleségével, annak hatására finomodott, vált árnyalttá látásunk szaglásunk, kerteket, erdőmezőt, ligetet bejárva. Balassi Bálint Egy katonanének című versében így kiált föl:

„Vitézek! mi lehet
Ez széles föld felett
Szebb dolog az végeknél?
Holott kikeletkor
Az sok szép madár szól,
Kivel ember ugyan él;
Mező jó illatot
Az ég szép harmatot
Ád, ki kedves mindennél.”

A természetnek ez a szép kitárulása fut, nyargal végig érzeink által ereinkben, izmainkban minden májuskor. A reménynél több eleven erő, amely segít újratemeteni erőnket, hitünket. A kaput keresem... elindulok a kerítés mentén. Május vége felé járunk, gyönyörűen süt a nap, déli nap süt, süt az ég tetejéről, hogy

árnyéket is alig vet a fa, a bokor, a szökökút, a hosszú kényelmes padok, melyek körben sorakoznak a Vakok Kertjében, várva a pihenni vágyókat, várva a gondoktól valamennyire megszabadulókat, a beszélgetőket, várva a melegtől és a jóillatú levegőtől elernyedőket. A kapu be van zárva, lóg rajta a lakat láncostul. Talán még hivalkodóan bántónak is éreztem egy pillanatra a láncon csüngő zárt lakatot, amikor ágaskodni, berzenkedni kezdett bennem az ellenkezésnek igen halovány kezdete. Aztán pillanatok alatt döntöttem, hogy én bizony e könnyen megmászható kapun beugrom. Hogy mi minden játszódik le az emberben egy ilyen elhatározás során, azt tudhatja, aki jól megfigyelte önmagát.

Először is — gondoltam — kultúros vagyok a szövetségben, közöm van ehhez a kerthez, a munkám része. Csak nem megyek el dolgom végezetlenül, bizony én beugrom, — meg aztán a gyermekkorából az ember szemében marad az az áhítat — csintalanság képében — milyen egy kertbe beszökni. Valami titokzatos-ság minden kert. No persze, nem helyes, amit csinállok, bizonyára rossz-szalóan ingatnám a fejem, ha éppen

mást látnék a helyemben, de az a más honnan tudhatná, hogy ehhez a kerthez nekem is közöm van... meg én különben jól nevelt ember vagyok, de most az egyszer... egyszer egyszer az ilyesmi is megengedhető... biztattam magam még utoljára. Mire lábamat elhelyeztem a kerítés megmászásához s felhágtam a tetejére, kiszállt belőlem minden fenntartás cselekedetem iránt. Bent voltam egy ügyes ugrással. Pillanatra megálltam, hogy merre induljak fölfedezni ezt a kis tartományt. Az ágyásokban virágok nyílnak, a fű szép sima szőnyeg, a szökökút zubogójában, tányérjában verebek fürödnek, csicsergő viháncolással. Csuromvizes tollazatukkal bohókásan másznak ki, mint „akik” az esőben fitytyet hánynak a megfázásnak is, csapzottak.

Közvetlenül a kertkaput elhagyva egy kőasztalt találok, számomra ismeretlen rendeltetésű jelekkel kicifrázva a lapja. A kőlap jobboldalán jelmagyarázatok sorakoznak egymás alatt. Kezdtém okoskodni, vajon mire használható ez az alkalmatosság. Bizonyára valamilyen társasjáték gondolom, melyhez hasonló található az otthonokban, családi körben a kicsik-nagyok közös játékaként. Kockát pörgetnek és ki mennyit dob számszerűleg, annyit léphet a cél felé. Az okoskodásom nem volt rossz, de azért hamarosan meg kellett lepődnöm, mert a kőlap rendeltetése bizony nem az én elgondolásom szerint válik hasznukra az embereknek. A kert térképe volt lapjára kivésve. A jobb oldali jelek pedig a magyarázatok egyike-másika. Az ember jó ha belenyugszik tévedésébe, de az csak a fejében maradt, hogy az én találgatásom, ha nem is volt eredményes, annyiban viszont igen, hogy aminek hittem azt a kőlapot, az is nyugodtan lehetne, sőt, akik a tapintás világát jobban ismerik nálam, azok számára még örömet, szórakozást is jelentene, egy domborúan kialakított társasjáték, a később fölfedezett kőből készült sakkasztalok mellett, amelyeket utóbb találtam meg a fák lombkoronái alatt. Magasított virágágyások mellett haladok ei, mely ágyások egyikében-másikában kis tábla van tűzve. Egy-egy táblán egy-két pont jelzi, hogy a növények nevei lehettek rajta, míg le nem koptatták azokat a kereső, kíváncsi ujjbegyek, az időjárás és a hőmérséklet ingadozásai. Tudom, a

kert csak egyfajta természetközelséget kínál, s nem helyettesíti a hegyeket, az erdőket, a nagy utakat ígérő természetjárást, de sajátos hangulatot áraszt, közel van a lakásokhoz. Összejöveteleket kínál a nyári hónapokban a szabad levegőn fák, bokrok, virágok között. Hallom, nem nagyon látogatják. Hogyan használhatnánk fel? Szoktassuk ki a fiatalokat, idősebbeket egyaránt, de hogyan? Mivel törjük fel a közömbösséget, hogyan tudnánk kis eresztékeket repeszteni abba a közömbösségbe, amiből előtörhetnének még gyengén, de egyre fölerősödve a hajlandóságok. Tudakolom azoktól, akik magukban ugyanúgy hordozzák az élet szeretni vágyását, mint mindenki. Az a lényeg, tenni is akarnak érte, például ha lenne konnektor az erősítők szá-

mára mindenféle zenei együttes játszhatna. vetik föl az egyik régi kívánságot. Hangjukból, fogalmazásuk jellegéből kitűnik, ez az óhaj mennyire régen fölmerül, de hasztalan. Engedélykérés... de kitől? Elintézhető? Mi az akadálya? Talán, mert a faház és tűzrendészetileg nem megengedett... de hiszen az üdülőtelepek faházaiban is van konnektor. Közös kívánság, hogy áruljanak üdítőt. Megkérdeztem azt, aki árulja a szövetség büféjében az italt. Válasz: ha majd ott kinn lesznek többen, a kertben, akkor érdemes lesz... de addig... Igaza van, ha nyáron ott jönnek össze az emberek beszélgetni, akkor lesz üdítő is, amikor a jó idő lesz a jeladás arra, hogy a kert nyit ki vasárnap, nem a szövetség épülete, majd akkor...

hirdetések

Szeretném megtalálni még dolgozó 54 éves, 168 cm magas, gesztenyebarna hajú, nem látó barátnőmnek azt a jólelkű és becsületes, korban is hozzáillő független férfi sorstársát, aki házasságot kötne vele. Minden őszinte bemutatkozó levélre válaszolok. Leveleket „Ketten segítsétek egymást 4996” jellegére kérek a szerkesztőségbe.

*

Elcserélném zuglói 46 négyzetméteres földszinti, udvari lakásomat lehetőleg Zuglóban vagy a pesti oldalon hasonló méretűre. Érdeklődni lehet hétköznapokon 8 és 15 óra között a 632-050 telefonszámon.

*

Kizárólag pontfrásban levelezni szeretnék 40 év körüli nőtlen vagy elvált férfival. Címem: Csőr Erzsébet, 24 321 Mali Idos, Kis Ferenc utca 38. Jugoszlávia.

*

Elcserélném nyíregyházi, másfél-szobás, összkomfortos, tanácsi bérlakásomat budapesti, hasonló komfortfokozatú és nagyságú lakásra.

Érdeklődni lehet az alábbi címen: Csomós Józsefné, Nyíregyháza, Ószőlő utca 103. VII. 41. 4400.

KUMINKA GYÖRGYNÉ

A VIII. osztályt végző vak és gyengénlátó tanulók pályaválasztási lehetőségeiről

Az 1981—82-es tanévben összesen 25 tanuló végez a Vakok Általános Iskolájában; ebből tizenegy tanuló vak tagozaton, hét tanuló a gyengénlátó és hét tanuló a kisegítő tagozaton.

A vak tanulók közül hat lesz telefonos, kettő menne masszörnek, kettő hangolónak és egy pedig dolgozni megy egy gyárba.

A gyengénlátó tanulók közül két gyermek megy gimnáziumba, egy közgazdasági szakközépiskolába, két kárpitos tanulónak, s két tanuló munkába áll.

A kisregítő tagozatosok a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalathoz kerülnek s közben két év alatt elvégezhetik a 7—8 osztály anyagát. Az általános iskolai bizonyítvány megszerzése után módjukban áll esetleg valamilyen szakmát elsajátítani.

A pályaválasztási lehetőségek — főleg a vak tanulóknál — nagyon korlátozottak. Kevés az útmutatás, s a szűk lehetőségek között választó tanulók is akadályokba ütköznek. Egyik legnagyobb problémát a korhatár jelenti. Manapság már tanköteles korban iskolázzák be a vak és gyengénlátó tanulókat, s így általában 14—15 éves korban végeznek. Némely választott pálya viszont a 18. életév betöltése után kezdhető. Néhányuknak korengedménnyel sikerül a szakmában elhelyezkedni, viszont, aki nem kapja meg az engedélyt, esetleg évekig tétlenül él. Ez nagy terhet jelent a szülőnek, de a gyermeknek is. Ezek a nehézségek tudatosodnak a növendékekben s ezért aztán, a tapasztalatok szerint 7—8. osztályos korukban már nem tanulnak megfelelően és nehéz őket ambicionálni. A gyengénlátók számára a munkalehetőségek köre bővült valamelyest, azonban erről megfelelő tájékoztatást nem kapnak, illetve későn, vagy előfordul, hogy a gyer-

mek mindenféle szempontból megfelelő ugyan a szakma követelményeinek, mégsem veszik fel.

Nagy problémát jelent a középfokú oktatási intézményekbe történő beiskolázás is. A nehézségek abból adódnak, hogy a vak fiatalok számára nem mindig tudnak megfelelő segítséget nyújtani a tanuláshoz.

másrészt pedig a gyengénlátó tanulók nem érettek arra, hogy egy viszonylag izolált intézetből kikerülve egyedül, önállóan megállják a helyüket. Tapasztalataink szerint az életre való felkészítést nem elég a 7—8. osztályban elkezdni, hanem mindjárt a felső tagozatba lépéskor, s talán ezzel elejét vehetjük a csalódásoknak.

Egyéb problémák is adódnak, amelyek az iskola és az egyéb intézmények szorosabb együttműködésével csökkenteni lehetne.

Agfalviné Jakucs Anna tanár

„Halló, itt Debrecen!”

A Gyengénlátók Általános Iskolájának és Nevelőotthonának kezdeményezésére a végzős növendékek társadalmi beilleszkedésének megkönnyítésére telefonalközpont-kezelői tanfolyamot szerveztek az iskolában.

A postaigazgatóság szakemberei 8 héten át tartottak elméleti és gyakorlati képzést.

A tanfolyam hallgatói a napokban tettek eredményes vizsgát; a tanulók alkalmazására pedig — a munkavállalás során — üzemek, vállalatok központjaiban lesz lehetőség. Az intézeti tanulókon kívül öt szövetségi tag is részt vett a tanfolyamon.

Az esemény jelentőségét fokozza, hogy első ízben került sor ilyen konkrét, a látássérültek társadalmi beilleszkedését segítő együttműködésre üzem és oktatási intézmény között.

Éderné Iván Mária tanár

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kumínka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	1
	VÁLASZTÁSI IRÁNYELVEK	
	ÉS TÁJÉKOZTATÓ	1
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	3
<i>Aszódi László Antal:</i>	KITÁGÍTJA SZÜK ÉLETTERÜK KERERETEIT...	6
	SAJTÓSZEMLE	7
	KI VOLT VAK JÁNOS?	8
<i>Dr. Vida Ferenc:</i>	MÁRCIUS 15. — NEGYVEN ÉVVEL EZELŐTT	
	AZ ANTIFASISZTA HÁBORÚELLENES	
	TÖMEGTÜNTETÉSÉRŐL	9
<i>Nagy Istvánné:</i>	A LÁNYOM ÉRZELMEI	10
<i>Csikós Zsuzsa:</i>	VALLOMÁS	14
<i>Zsolnay Ágoston:</i>	NEMZEDÉKEK TALÁLKOZÓJA	15
	A GYÓGYÍTHATÓ RÁK	16
	AZ ARCÜREGGYULLADÁS	17
<i>Hubay Bertalan:</i>	VÜRÖSKERESZT A NYAKÖRVÖN	18
	EMMA MEGVAKULT	18
<i>Bacsik László:</i>	MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL	19
<i>Dénes József:</i>	SAKKHÍRADÓ	19
	FELHÍVÁS TÁNCTANFOLYAMRA	20
<i>Kiss Mihály:</i>	MILYEN EGY KERTBE BESZÜKNI	20
	HIRDETÉSEK	21
<i>Kumínka Györgyné:</i>	A VII. OSZTÁLYT VÉGZŐ VAK ÉS	
	GYENGÉNLTÓ TANULÓK PÁLYAVÁLASZTÁSI	
	LEHETŐSÉGEIRŐL	22
<i>Éderné, Ihász Mária:</i>	„HALLÓ, ITT DEBRECEN”	22

138N 0209-PT65

**A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA**

**FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: LÉVAI ATTILA**

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

OTTHONÁBA HOZZA A VILÁG ESEMENYÉIT

RM 4630 EURÓPA STAR

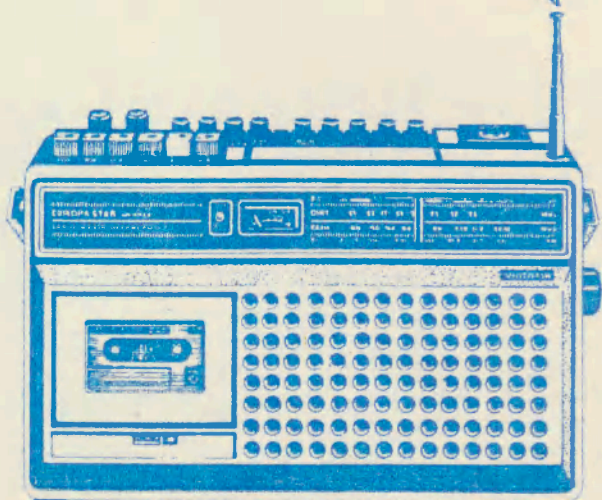
Modul rendszerű téleskáradió magnóval egybeépítve. Kiváló átviteli tulajdonságokkal, valóságos hangvisszaadással rendelkezik. Telepről és hálózatról egyaránt üzemel.

MŰSZAKI ADATOK:

méret: 355 X 218 X 87 mm
hullámsávok: R₁ R₂ K URH
tranzistor: 15 db
dióda: 13 db
integrált áramkör: 2 db
hangteljesítmény: 5 W
hangátvitel: 50–15 000 Hz

ár: 5200,- Ft

RM 4630 EURÓPA STAR

VIDEOTON

ELEKTRONIKAI VÁLLALAT

